

මනෝ කාය සහ මරණය

☉ අන්තරා භවය

☉ මලගිය ඥාතීන්ට පින් දීම

සම්පාදක

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ

ශ්‍රී කලාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාධිපති හා ප්‍රධාන අනුශාසක

ත්‍රිපිටකාචාර්ය මහා කම්මට්ඨානාචාර්ය

ශ්‍රී ජනවංශ ඥාණාරාම වංශාගතංශ, සද්ධර්මවාගීස්වරාචාර්ය

අතිගරු පූජනීය, නා උයනේ අරියධම්මාභිධාන

අනුනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ.

උතුම් ධර්මදානයක් ලෙස පිළිගන්නේදැයි බැනියෙහි.

“සබ්බ චුතං ධම්ම චුතං ජිනාති”

(සියලු චුතයන් පරදවා ධර්ම චුතය ජය ගනී.)

**සිතෙහි නැඟෙන ගැටළුවට
අති සුඡය නා උයනේ අරියධම්ම
මහා ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් පිළිතුරු**

මනෝ කාය සහ මරණය

☸ අන්තරා භවය

☸ මළගිය ඥාතින්ට පින් දීම

 ලිතිරා
© Lithira Printing Industries 20164 16

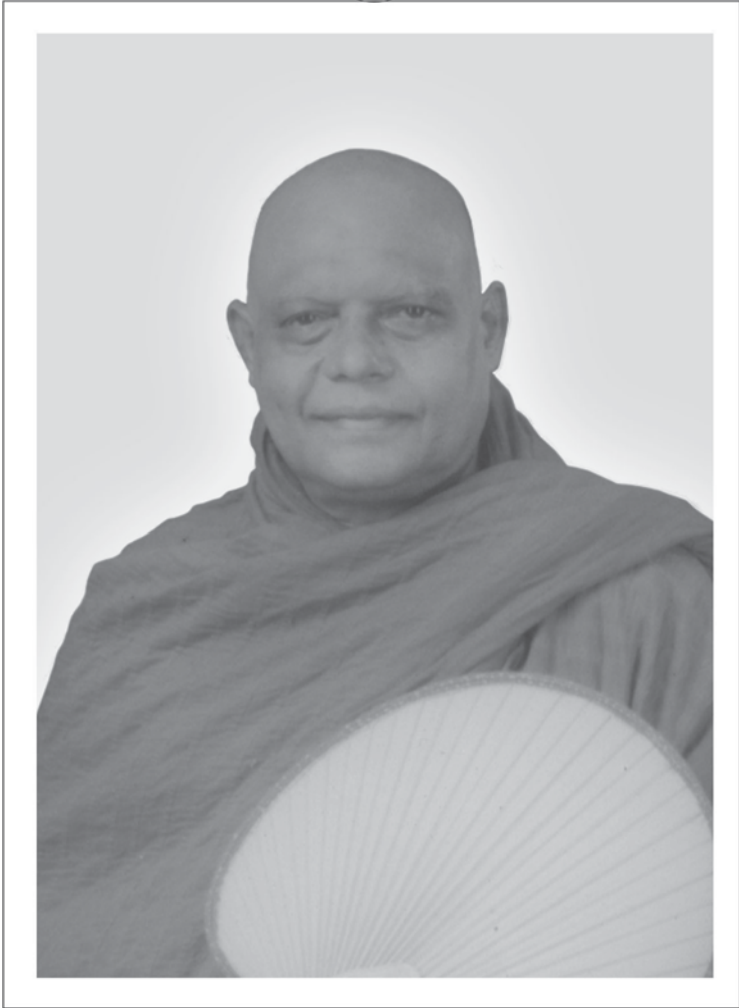
306, ඇඹුල්දෙණිය නංදිය, නුගේගොඩ.
07 1 452 1990 / 07 1 815 2131 / 01 1 283 5583 / 07 1 134 8282
kamal.embul@gmail.com / lithira2000@yahoo.com

පිළිගැන්වීම

මිසඳුවු නියඟයෙන්
 ඉරිතලා හිය පුහුදුන්
 සිතේ සතන් සදහම් අමාවැසි වස්වා
 සිසිල් කර සත් වගට සෙත් සදිනට
 සියවස් කලක් දිගාසිරිසුව ලබන්නා ! ශී
 පතමින් මේ ධර්ම සංග්‍රහය, ශ්‍රී කලසාණී
 යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ගරු ප්‍රධාන අනුශාසක
 ත්‍රිපිටකාචාර්ය මහා කමමට්ඨානාචාර්ය
 අති පූජ්‍ය හා උසනේ අරියධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේ
 වෙත සාතිශය ගෞරවයෙන් දෙපා
 පියුම් නැමද පිළිගන්වන්නේ
 අසීමිත ගුරු බැතිගෙනි.

ත්‍රිපිටකාචාර්ය, අභිධම්මිකාරඳ මහා කම්මට්ඨානාචාර්ය
අති පූජ්‍ය හා උයනේ අරියධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේ

නොපෙනෙන ලොව සැබෑ තතු තත්වු පරිද්දෙන්
කියා දුන් මහා සංඝ ජිනාවරයාණෝ.

ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධාන අනුශාසක ක්‍රිපිටකාචාර්ය කම්මට්ඨාන විශාරද අතිපූජ්‍ය නා උයනේ අරියධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේ පිළිබඳ නොදන්නා බෞද්ධයකු නැත. එතුමන් වහන්සේ වනාහි දැනට ලංකාවේ වැඩවෙසෙන සිල්වත් ගුණවත් සුප්‍රතිපන්නාදී සඟ ගුණයෙන් මොනවට පොහොසත් ක්‍රිපිටක පාලිය කටපාඩමින් දරමින් පෙළ අටුවා අනුව බුද්ධ වචනයට එකඟව දේශනා පවත්වමින් ජනතාව සුමග යවන දෙස් විදෙස් බෞද්ධ ජනතාවගේ ගෞරවාදරයට පාත්‍ර වූ විශාල අනුගාමික ගිහි පැවිදි පිරිසක් ඇති සංඝ නේතෘන් වහන්සේ නමකි. පැවිද්දෙකු තුළ තිබිය යුතු වූ අප්පිච්ඡතා, සන්තුට්ඨිතා, විරියාරම්භතා යන උසස් ශ්‍රමණ ගුණ අභ්‍යන්තරයේ මිස එවන් ගුණ නිරූපණය නොකරන නාහිමි තුමන් වහන්සේ ව්‍යක්තය, විශාරදය, සුවිනීතය, බහුශ්‍රැතය, ධර්ම විනයධරය, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්නය. ශාස්තෘ ශාසනය බෙදා දැක්වීමෙහි, පරිනත දැනුම් ඇති දැකීමෙන් ම ප්‍රසාදය ඇති වෙන ඇසුරු කිරීමෙන් සඟමොක් මඟ නොවරද්දන කල්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ නමකි.

ගල් බොරළු අතර මාණිකාස රත්නයක් මෙන් ද, ගස් අතර සඳුන් ගසක් මෙන් ද, ඇතුන් අතර ගජමුතු සහිත

ඇතෙක් මෙන් ද, විරල සන්පුරුෂයන් වහන්සේ නමකි. පැවිද්දේදී අපට ප්‍රවෘත්තාවාර්ය වූයේත්, උපසම්පදාවේදී කර්මාවාර්ය වූයේත්, සාරවත් ගුණ ජීවිතයක් ගත කරන මෙකුමන් වහන්සේමය.

2003.03.17 දින කඩුගන්නාව සිරි සිදුහත් භාවනා අසපුවට නාහිමිපාණන් වහන්සේ වැඩමවාගනු ලැබුවේ “නොපෙනෙන ලොව සැබෑ තතු” හෙළිකරගැනීම සඳහාය. එහිදී නාහිමිපාණන් වහන්සේ සමඟ කළ ධර්ම සාකච්ඡාව මෙසේ ධර්ම ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් ඔබ අතට පත් වේ. අන්තරාභවය, මනෝකාය, කර්මය සතර අපාය යනාදී මාතෘකා ඔස්සේ මෙහි ධර්ම කරුණු විවරණය කෙරෙන අතර භාවනා පිළිබඳව කරුණු ස්වල්පයක් අගට යොදා ඇත්තේ ඉතා සංක්‍ෂේපයෙනි. ධර්මය නිවැරදිව වටහා ගැනීමට තරම් සම්මාදිට්ඨිය ඇති ශ්‍රද්ධාවන්ත අන්ත භෞතිකවාදීව නොව ධර්මවාදීව සිතන ගිහි පැවිදි සැමට මේ දහම් ලිපි සරණිය ආලෝකයක්ම වේවා!

“හමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස”

ඒ භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සමමා සමබුදුරජාණන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා.

මනෝ කාය

ප්‍රශ්නය: මනෝකාය අද සමාජයේ බොහෝ දෙනෙකුගේ කථා බහට ලක් වූ මාතෘකාවක්. කෙනෙකුගේ රූපකාය තිබියදී මනසෙන් මවාගත් සියුම් කයකින් ගමන් කළ හැකි බව බොහෝ දෙනා කියනවා. අපේ රටේ විශ්වකීර්තියට පත් වූ භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් මනෝකායෙන් ඇවිද්ද වග පත්තරවලත් කියා තිබුණා. මෙහි සත්‍ය අසත්‍යතාවය පිළිබඳව අප නාහිමියන්ගෙන් විමසූ පසු මෙසේ පිළිතුරු දුන්නා.

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාවේ “මනෝමය” කාය කියන වචනය භාවිතා වෙලා තියෙනවා. ඒ හැර මනෝකාය කියලා පිටකත‍්‍රයේ කොතනකවත් සැහැ. ඒකෙ වචනාර්ථය හෙවිවොත් “මනමෙව කායො මනො කායො” කියලා කියන්න වෙනවා. සිතම කයක් කියන එකයි තේරුම. මනෝකාය කියලා එකක් බුද්ධ ධර්මයේ කොතැනකවත් නැහැ. මනෝමය කාය කියන එක තියෙනවා. “මනෝමය” කියන්නේ සිතීන් නිපදනා කය. දැන් අපි ස්වර්ණමය, රජතමය, දාරුමය යනුවෙන් “මය” ප්‍රත්‍ය යොදා කියන්නේ එයින් නිපත් කියන එකයි. රත්තරතෙන් හැඳූ දෙයට ස්වර්ණමය කියනවා. රිදියෙන් හැඳූ දෙයට රජතමය කියනවා. දැවයෙන් හැඳූ දෙය දාරුමය. ඒ වගේ සිතීන් හදාගත්ත දෙයට කියනවා මනෝමය කියලා. එහෙම වචනයක් මුළු පිටකත‍්‍රයේම තියෙනවා.

ඒ මනෝමය කාය කොටස් දෙකකට බෙදෙනවා. අභිඥාබල ප්‍රාප්ත උතුමන්ගේ මනෝමය කාය, සෘද්ධිමය මනෝමය කාය, වශයෙන්. අභිඥාබල ප්‍රාප්ත කියන්නේ මනුලොව පඤ්ච අභිඥාලාභි අය ඉන්නවා.

ඒ අභිඥා පහ අතුරෙන් සෘද්ධි විධ ඥානයේ තියෙනවා කොටස් තුනක්.

1. අධිෂ්ඨාන සෘද්ධිය
2. මනෝමය සෘද්ධිය
3. විකුර්වණ සෘද්ධිය

අධිෂ්ඨාන සෘද්ධිය කියන්නේ ඉන්න තැනින් වෙනස් නොවී වෙස්වලා ගන්නැතිව, නොපෙනීයන්නැතිව, කෙසගක්වත් සෙලවෙන්නැතිව අධිෂ්ඨාන බලයෙන් යම් යම් දේ කරනවා. මහ පොළොව ජලාශය කරනවා. ජලාශය මහ පොළොව කරනවා. අධිෂ්ඨාන බලයෙන් එබඳු සෘද්ධි පෑම අධිෂ්ඨාන සෘද්ධියයි.

විකුර්වණ සෘද්ධිය කියන්නේ විවිධ පෙළහරපෑම. නොපෙනී යනවා. පෙනිපෙනී යනවා. පොළොවේ කිමිදෙනවා. අහසේ යනවා. එවැනි සෘද්ධි පෑම විකුර්වණ සෘද්ධියයි.

මනෝමය සෘද්ධිය කියන්නේ තමා හා සමාන ආත්මභාව මවා පෑම. කෙසගක්වත් වෙනස් නැතිව තමා හා සමාන ආත්මභාව මවාපෑම. ඒ මවාපාන ආත්මමට සිතක් නැහැ. චිත්තප රූප නැහැ. ඒක මවාපෑමක්. පින්වතුන් අහලා ඇති නේද අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ යමා මහ පෙළහර පෑව බව. යමා මහ පෙළහර පානවිට නිර්මිත බුදුරුවක් මවා ගන්නවා, නිර්මිත බුදුරුව ලවා ප්‍රශ්න කරනවා, තමන් වහන්සේ ප්‍රශ්න කරනවා නිර්මිත බුදුරුව ලවා උත්තර දෙනවා. ඒ උත්තරය ලැබෙන්නේ ප්‍රශ්න කරන්නේ අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හිතන දෙයයි. චුල්ලපන්ථක ස්වාමීන් වහන්සේ භාරමාසක් ගාථාවක් පාඩම් කරගන්න බැරුව හිටියා. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපදේශය අනුව රහත් වුනා. රහත් වෙන විට උන්වහන්සේ ගේ සසර ප්‍රාර්ථනාවක් කිබුණා මනෝමය සෘද්ධි වන්තයින් අතර අග්‍ර වෙන්නට. ඒ වන විට සිටියේ ජීවක අඹ වනයේ. එදා ජීවක වෙද මහතාගේ නිවසෙ දානෙ. බුදුරාජණන් වහන්සේ ඇතුළු සංඝ රත්නය දානෙට වැඩලා පැන් පිළිගන්වන විට බුදුරජාණන් වහන්සේ

වදාළ තව එක නමක් ඉන්නවා විහාරෙ එක්ක එන්න කියලා. පණිවුඩකරු ගිහින් බලන විට මුළු ආශ්‍රමයෙම දහස් ගණන් හික්කුන් ඉන්නවා. පස්සෙ දුවගෙන ඇවිල්ල කියනවා එක්කෙනෙක් නෙවෙයි දහස් ගණනක් ඉන්නවා කියලා. එතනදී වදාලා වුල්ලපන්ඵක නම එක්ක එන්න කියලා. දෙවෙනි වර යනකොට මම වුල්ලපන්ඵක, මම වුල්ලපන්ඵක කියමින් දහසක් දෙනාම කීවා. පණිවුඩකරු ආයෙමත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ආවා. එවිට බුදුරජාණන් වහන්සේ නැවත වදාලා විහාරයට ගොස් සිවුරු කොනින් අල්ලා ස්වාමීන් වහන්සේට වඩින්න කීවා කියලා එක්ක එන්න කියා. මොකද මේ වුල්ලපන්ඵක ස්වාමීන් වහන්සේගේ අර්භත්වය ප්‍රකට වෙන්න වුල්ලපන්ඵක දහසක් මවා පෑවා. මෙසේ තමා හා සමානව ආත්මභාව මවාපෑමට කියනවා මනෝමය සෘද්ධිය කියලා.

අපේ බුදුසසුනේ සෙනසුන් පනවන හික්කුන් අතර අග්‍ර දඹබමල්ල පුත්‍ර ස්වාමීන් වහන්සේ. රාත්‍රියක හරි ආගන්තුක හික්කුන් වහන්සේලා ඇවිල්ලා අපට ඉසිලිලි පර්වතයේ හරි ආසන ඕන, අපට වේහාර පර්වතයේ ආසන ඕන කිව්වම අවශ්‍ය නම් දඹබමල්ල පුත්‍ර හිමිවරු දහදෙනෙක් මවා ගන්නවා. මවාගෙන උන්වහන්සේලා ඒ ඒ තැන් වලට එක්ක යනවා. ඒ වාගේ තමා හා සමාන ආත්මභාව මවාපෑමේ අභිඥා බලයට කියනවා මනෝමය සෘද්ධිය කියලා. එය භාවනා වඩා උපදවාගත යුතු දෙයක්. භාවනා වඩා අභිඥා බල නූපදවූ පුද්ගලයන්ට මේ මනෝමය කාය මවන්නට හැකියාවක් නැහැ.

කර්ම විපාක ජ සෘද්ධිය කියන්නේ දෙවියෝ, බ්‍රහ්මයෝ, දිව්‍ය නාගයෝ, දිව්‍ය ගුරුලෝ, අසුරයෝ බුදුරජාණන් වහන්සේ දකින්න එනවා. ඒ වන විට ඒ ඇත්තන් ගේ යොදුන් ගණන් උස ගරීර වෙනුවට මිනිස් ප්‍රමාණයේ ආත්මභාව මවා ගන්නවා. එතැන තියෙන්නේ අභිඥා බලයක් නෙවෙයි. පුණ්‍ය සෘද්ධියක්. එම කර්ම විපාක ජ පුණ්‍ය සෘද්ධිය නිසා තමාට කැමති කැමති ආකාරයට වෙස් වලා ගන්නවා. තමා ඉන්න

තැන ඉඳන් වෙන කෙනෙක් යවනවා නෙවෙයි තමාම යනවා. ඒවාට කියනවා පුණ්‍ය සාද්ධියෙන් ලබාගත් මනෝමය කාය කියා.

ඒ හැර මේ ශරීරයෙන් තොරව “හිත” පමණක් කයක් බවට පත්වෙලා ඇවිදීමක් ලොකේ කොතැනකවත් නැහැ. එහෙම දෙයක් බුද්ධ ධර්මයේ තියෙන්නට බැහැ. මොකද හේතුව අපි මේ ජීවත් වෙන්නේ පඤ්චවෝකාර හවයේ. වෝකාර කියන්නේ ස්කන්ධ පහට .(රූප, වේදනා, සංඥා, සංස්කාර, විඤ්ඤාණ) මේ ස්කන්ධ පහ නිසා තමයි අපි ජීවත් වෙන්නේ. ඒ නිසා මේ හවයට කියනවා පඤ්චවෝකාර හවය කියා. අසඤ්ඤ ලෝකය හැර. අරූප ලෝක සතර හැර, පඤ්චවෝකාර හව 26ක් තියෙනවා. ඒ හව 26යෙහි “සිත”පවතින්නේ වස්තු රූපයක් ආශ්‍රය කරගෙනයි. මනුලොව වස්තු රූප හයක් තිබෙනවා. හෘදය වස්තුව, චක්ඛු, සෝත, ඝාණ, ජීවිහා, කාය වශයෙන්. මෙයින් හෘදය වස්තුව, චක්ඛු, සෝත, ඝාණ, ජීවිහා, කාය යන පහට තිබෙන්නේ සිත් 10ක් පමණයි. අනෙක් සියලුම සිත් පහළවෙන්නේ හෘදය වස්තු රූපය ඇසුරු කරගෙනයි. හෘදය වස්තු රූපය ඇසුරු නොකර පඤ්ච වෝකාර හවයෙ සිතක් කවදාවත් පවතින්න බෑ. දැන් අපේ බුද්ධ වචනයේ තියෙනවා,

- දුරංගමාං එකචරං
- අසරීරං ගුහාසයං
- යෙ විතං සඤ්ඤමෙසසනති
- මොකඛනති මාරඛනධනා

මේ ගාථාව අටුවාවේ තෝරනවා සිත දුරගමන් යනවා කීවේ තමන් යෑම නෙවෙයි. දුර පිහිටි අරමුණු ගැනීමයි. සිතට කෙසෙක් වත් ගමන් කරන්න බැහැ. මොකද කාරණය අසුරු සැණක් ගහන කාලය තුළ සිත කෝටි ලක්ෂ වාරයක් ඉපදෙනවා, බිඳෙනවා. ගමන් කිරීමට බැරි එක හේතුවක් උපන් තැන බිඳෙනවා. වස්තු රූපයකින් තොරව සිත පවතින්න බැහැ. එවිට මේ රූපකාය මෙහෙම තියාගෙන දෙයක් නාමකාය ඇවිද්නවා

කීවොත් ඒක බුදුරජාණන් වහන්සේ නොදුටු නාම කයට පමණක් ඇවිදින්න බැහැ. අරූප ලොව පමණයි නාම කය පමණක් තියෙන්නේ. ඒකට ඇවිදින්න බැහැ. අරූපී බ්‍රහ්මයන්ට දිවැස් නැහැ. සෘද්ධිවිධ නුවණ නැහැ. පෙර ආත්ම බැලීමේ නුවණ නැහැ. අභිඥා පහෙන් කිසිවක් නැහැ. ඉන්න තැනින් එහා මෙහා යාමක් නැහැ. යන්න තැනකුත් නැහැ. ජේන්න දේකුත් නැහැ. බණ අසන්නත් බැහැ. බුදුන් දකින්නත් බැහැ. ඒකයි එතැන ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන්න බැහැ කිව්වේ. සෝවාන් වෙන්න බැහැ කිව්වේ. ඒක නිසා පඤ්චවෝකාර භවය නැමති මේ භව 26 ට අයිති කෙනෙක් කයෙන් වෙන්වෙලා සියුම් කයෙන් හෙවත් මනෝකායෙන් හැසිරීමක් නැහැ. එබැවින් “මනෝකාය” කියලා දෙයක් බුද්ධ ධර්මයේ කොතැනකවත් නැති බව අභිතව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයට එකඟව ප්‍රකාශ කරනවා.

ප්‍රශ්නය: මනෝකාය මාතෘකාව අද සමාජයේ ඉතා ප්‍රසිද්ධ දෙයක් ධර්මය ගවේෂණය කරන බොහෝ දෙනෙක් මේ මනෝකාය පිළිබඳ කතාකරනවා. බොහෝ දෙනෙකුට මෙය ගැටලුසහගත දෙයක් වී තිබෙන්නේ. අපේ රටේ ලෝක ප්‍රසිද්ධ ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් මනෝකායෙන් ඇවිද්ද බව පත්තර වලින් පොත පතින් ප්‍රසිද්ධ කළ නිසයි මේ අදහස ආවේ. මනෝකාය කියා දෙයක් නැතිනම් අපේ රටේ බහුශ්‍රැත හිමිවරු මේ ගැන මෙතරම් බොද්ධ ජනතාවට ප්‍රකාශ කරන්නේ ඇයි?

පිළිතුර: ඇත්ත වශයෙන්ම අද බොහෝ උගත් ධර්ම විනයධර උපාධිධර ස්වාමීන් වහන්සේලා පොත පතින් දේශනා ආදී විවිධ ක්‍රම මගින් ප්‍රකාශ කරන විට ධර්මය නොදන්නා නොතේරුම් උදවිය ඒක හරිය කියලා පිළිගන්නවා. බුද්ධ දේශනාවේ අංගුත්තර නිකායේ සූත්‍ර දේශනාවක තියෙනවා ශාසනය පිරිහෙලන්නේ ‘ඤාත’ හිඤ්ච කියලා. ඤාත කියන්නේ ප්‍රසිද්ධ හිඤ්ච. ඔහු තමයි මේ බුද්ධ ශාසනය අතුරුදහන් කරන්නේ. ඇත්ත හෝ බොරුව හෝ ප්‍රසිද්ධ හිඤ්ච යමක්ද කියන්නේ ඒකනේ ජනතාව පිළිගන්නවා. බොරුව ඇත්ත වශයෙන් කියන විට

අධර්මය මතුවෙනවා. ධර්මය යට යනවා. අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්න ඕනේ මේ ජීවිතයෙන් මතු ජීවිත තුළදීත් නිවන් දකින තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසූ ධර්මයට පටහැනිව කිසිම වැරදි සිරිතක් අනුගමනය කරන්න නොවේවා කියලා. බොදු මහජනතාවටද නිසි කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය ලැබී 'සම්මාදිට්ඨිය' පහළවේවා කියා අපි ආශිංසනය කරමු.

ප්‍රශ්නය: මනෝකාය සම්බන්ධව කියන සංසාර මන්දිරය වැනි බොහෝ පොත්පත් වල සඳහන් අයුරින් සැත්කම් කරදී අහසේ මනෝකායෙන් බලාගෙන සිටි වග පැහැදිලි කෙරෙනවා, ඒ පිළිබඳව ඔබ වහන්සේගේ අදහස?

පිළිතුර: අපේ ලංකාවේ ඉන්නේ ජේන කියන කපු මහත්වරු. බොහෝ උසස් දෙවියන්ගේ නම් කියමින් ශාස්ත්‍ර කියනවා. අන්න ඒවාගේ එකක් තමයි ඔය කතාව. අද කාලේ සමහර යෝගාවචරයෝත් ඉන්නවා කවුරු හරි ලෙඩෙක් ආවම ආ.... මෙයා අහවල් කාලේ අහවල් අකුසලය කරලා තමයි ඔය ලෙඩේ හැදුනේ, ඕකට අහවල් පිළියම කරන්න කියලා උපදෙස් දෙනවා. ඉතින් මේ පුද්ගලයා ගැන විශ්වාසයක් තියෙන නිසා හොඳ ඥාන දර්ශනයක් තියෙන කෙනෙක් කියලා පිළිගන්නවා. මට මතකයි කුරුණෑගල පැත්තේ කෙනෙක් නුවරට ඇවිත් ජලාශයක් නාන විට හිස හැප්පිලා මැරුණා. එයාගේ අම්මා ඒ යෝගාවචර හික්කුළු ළඟට ගිහින් කීවා අනේ මේ අපේ එකම පුතා එයාට මේ මොන කර්මයක් කරලද මෙහෙම උනේ කියලා. එවිට පිළිතුරු ලැබිලා තියෙනවා පොර ජාතියක නානවිට කෙනෙක් ගලේ ඇනලා මරලා, ඒ නිසා පුතාට පින් පිණිස පොකුණක් හදන්න කියලා. ඉන්පස්සේ මේ අම්මා ඒ ස්ථානේ පොකුණක් හැදුවා. එයා ඥාන දර්ශනයක් ඇති කෙනෙක් ද කියලා ඒ අම්මා දන්නේ නැහැ. ඒ වගේ දර්ශන තමා ඔය අහසේ සිට දැක්කයි කියන්නේ.

ශල්‍යකර්මයක් සඳහා වෛද්‍යවරු පැය ගාණකට නිර්වින්දනය කරනවා. ඒ නිර්වින්දනය ගත්ත ඖෂධය නිසා ඔහුගේ සිත අධිභවංගයට වැටෙනවා.

මනෝද්වාරික චිත්තවිච්චන් වැඩ කරන්නේ නැහැ. මුළු කයම අක්‍රීයයි. දැනීමක් නැහැ. ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය කියන ඔක්කොම

අක්‍රිය වෙනවා. සිත භවංග ගතව පවතිනවා. මේ ශල්‍යකර්මයට භාජනය වන පුද්ගලයා කලින් අහලා තියෙනවා මේ ශල්‍යකර්ම කරන්නේ මෙහෙමයි. වෛද්‍යවරු ඇදගන්නේ මෙහෙමයි. මේ විදියටයි මේවා කරන්නේ කියලා. ඊළඟට පැය අටකට නිර්වින්දනය කර නම් පැය අට වන විට එක පාරටම සිහිය එනවා නෙවෙයි, ටිකක් සිහි ඇවිල්ලා ආයෙත් නින්දට වැටෙනවා. නින්ද වැඩියි. ටික වෙලාවකින් සිහිය ඇවිල්ලා ආයෙමත් නින්දට වැටෙනවා. පැය ගාණක් තිස්සේ අවදිවෙමින් නින්දට වැටෙමින් ගිහිල්ලා තමයි පියවි සිහිය ලැබෙන්නේ, ඔය අතරේදි පියවි සිහියට සමීප වෙන්න කිට්ටුව භවංගයෙන් නැගිට එනවිට අපට සිහින දකින්න ලැබෙනවා. සිහින කියන්නේ කලින් ගත්ත අරමුණු සිහිපත් වෙනවා. ඒකට කියන්නේ “අනුභූතාරම්මණ” කියලා.

අපි දන්නා මහත්මයෙක් ශල්‍යකර්මයකට පත්වෙන්න කලින් බුදුගුණ සිහිකළා. එතුමාට සිහියෙන් අවදිවන විටම බුදුගුණ සිහිවුනා. මොකද? නිර්වින්දනයට සමීපව ගත්තේ බුදුගුණ අරමුණ නිසා නිර්වින්දනයට කලින් යම්බඳු සිතක් ද පහළවෙලා තිබුණේ ඒක තවත් ඔපවත් වෙලා සිහි එන්න ආසන්න අවස්ථාවල සිහින දකින්නා වගේ අරමුණු වෙනවා. ඒක තමා මතක හිටින්නේ අධි නින්දෙන් ඉන්න විට කිසි දෙයක් මතක නැහැ. හොඳට අවදිවුනාම පස්සේ කියනවා මම බලාන හිටියා මෙහෙම කතුර ගත්තා, මෙහෙම කැපුවා, මෙහෙම මැහුවා, මේ විදියට සිදුවුනා කියලා කියනවා. සත්‍ය වශයෙන්ම ඒ කියන්නේ මනෝකාය අහසේ සිට දැක්කා නෙවෙයි අඩ නින්දේදි හිතට වැටිවිච අරමුණු.

අපි හීන දකිනවානේ හීන දකිනවිට අපි අහසින් යනවා පොළොවෙන් යනවා. සෙල්ලම් කරනවා. නොයෙක් දේ කරනවානේ. නමුත් ශරීරය මෙහෙ තියෙනවා. ඒ වගේ දෙයක් තමයි සිතින් අරමුණු ගැනීම තමයි ඔය කියනා සෙල්ලම් ටික ඔක්කොම. මනෝකයින් සත්මන් කලා කීවත් ඇවිදලා ආවා කීවත් ඔක්කොම සිතින් ගත්ත අරමුණු පමණයි. දැන් අපිට පුළුවන් තත්පරයකින් රුවන්වැලිසැය ළඟට ගිහින් එන්න.

එතැන දී සිත ගියා නෙමෙයි, මෙතන සිට අරමුණු කරනවා. අපි තව්තිසා හවන මේ ජීවිතයේ දී දැකලා නැහැ. නමුත් අහලා තියෙනවා. දැන් ඒ අනුව තව්තිසා හවනට ගිහිල්ලා වෛජයන්ත ප්‍රාසාදය බලලා එන්න පුළුවන්. සිත එහි ගියා නෙවෙයි, සිතට යන්න බැහැ, සිත ආශ්චර්ය දෙයක්. දුර සිටි අරමුණු පවා හිතට ගන්න පුළුවන්.

අපි අපාය ගැන හිතන විට අපේ හිත දැන් අපායට ගිහිල්ලා. හවාග්‍රය කියන විට හවාග්‍රයට ගිහිල්ලා. ඔය ඔක්කොම සිතින් අරමුණු ගැනීමයි. කවමදාවත් රූපකයකින් තොරව නාමකාය සක්මන් කිරීමක් නැහැ. සිතින් අරමුණු ගැනීමක් ඒ අහසේ සිට බලා සිටීම.

ප්‍රශ්නය: අවසර ස්වාමීන් වහන්ස, සූත්‍ර පිටකයේ බොහෝ සූත්‍ර දේශනාවල දැක්වෙනවා කඩුකොපුවෙන් කඩුව එළියට ගන්නවා වගේ, තෘණ ගසක බඩය එළියට ගන්නවා වගේ මනෝමය කයක් නිර්මාණය කරගන්නා බව. මේ උපමාවෙන් දැක්වෙන්නේ මොනවගේ මනෝමය කයක් ද? පිළිතුර: ඒක දක්වන්නෙ ඇත්තටම තමා හා සමාන බව පෙන්නන්න විතරයි. එහෙම නැතිව මෙසේ තිබියදී එළියට ගන්න තමන් සියුම් කයක් එහෙකම නෙවෙයි. අපි හිතමු කඩුවේ කොපුව පවතින්නේ යම් හැඩයකට ද? කඩුවක් ඒ හැඩයටමයි තියෙන්නේ. ඒ වගේ චුල්ලපන්ථක ස්වාමීන් වහන්සේ යම්බඳු උස මහත හැඩරුව වර්ණය වූවා නම්, ඒ හා සමාන රූපයක් තමා මවන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ මනෝමය සෘද්ධියෙන් බුදුරුව මවන විට උන්වහන්සේගේ දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණ ආකාරයෙන්මයි මවන්නේ. නො එසේව සණ ශරීරයෙන් සියුම් ශරීරයක් එළියට ඇදලා ගැනීමක් ගැන නෙමෙයි එතැන සඳහන් වෙන්නේ. එසේ සෘද්ධියෙන් තමා හා සමාන රූප මැවීම “මනෝමය” කාය කියනවා මිසක් එයට මනෝකාය කියලා කියන්න බැහැ.

ප්‍රශ්නය: බුදුරජාණන් වහන්සේ මනෝමය කය භාවිතා කළ අවස්ථා පිළිබඳ තව ටිකක් පහදා දුන්නොත්?

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේ මනෝමයකාය භාවිතා කළ අවස්ථා බොහෝ වාර ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා. අනුරුද්ධ මහරහතන් වහන්සේ හේසකලා වනයේ වැඩසිටින අවස්ථාවේ මහාපුරුෂ විතර්ක අටක් ඇති උනා. ඒ සැණින් බුදුරජාණන් වහන්සේ මනෝමය කයින් එතැනට වැඩමවල දහම් දෙසුව. ඒ වගේම හිටි හැටියේ දෙවිලොවට බඹලොවට අපායට වැඩමවන්නේ පා ගමණින් යනවා නෙමෙයි. මනෝමය කයෙන්, සෘද්ධියෙනුයි වඩින්නේ. යමාමහ පෙළහර පැමිණිත් එහෙමයි. බොහෝ අවස්ථාවල මනෝමයකාය භාවිත කරලා තියෙනවා.

විශේෂයෙන් හත්වැනි වස්සාන කාලය තුළ තච්චිසා දෙවිලොවට වැඩමවා අභිධර්ම දේශනාව සිදුකරද්දී දිනපතා පිණ්ඩපාත වඩිනවා වෙලාව සලකලා මෙතෙක් ධර්මය දේශනා කෙරෙන්නවා කියා අධිෂ්ඨාන කරලා නිර්මිත බුදුරුවක් මවලා ඒ දේශනය පවත්වන්න සලස්සලා තමන් වහන්සේ සෘද්ධියෙන් වඩිනවා උතුරු කුරු දිවයිනට. දානේ පිළිඅරගෙන අනෝතප්තවිල ළඟට වඩිනවා. එතැනදී පැන් පහසුවෙලයි දන් වළඳන්නේ. එහිදී සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ වැඩලා උපස්ථාන කරලා දන් වළඳා අවසානයේදී අහගන්නවා දවස පුරා දෙසූ දේශනාවල සංක්ෂිප්ත කොටස. ආයෙමත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තච්චිසා හවනට වඩිනවා. මේ විදියට තුන් මාසයක් අනුවාරයක් මනෝමය කය මවලා තියෙනවා. එහිදී ඔය අතර සිටින රහත් වූ බ්‍රහ්මයෝ සහ මහේශාකාය දෙව්වරු දන්නවා දැන් මේ සිටින්නේ නිර්මිත බුදුරුවක් කියලා. නමුත් දේශනාව කෙරෙහි සිත් යොමු කර අතරක් නැර දේශනාවෙන ධර්මයට සවන් යොමුකරන බොහෝ දෙව්වරුන්ට වැටහෙන්නේ නැහැ මේ නිර්මිත බුදුරුවක් කියලා. චතුර්ථධ්‍යානික අභිඥාබල සෘද්ධිය නිසා මෙසේ බොහෝ වාර වල බුදුරජාණන් වහන්සේ මනෝමය කාය භාවිතා කරලා තියෙනවා.

ප්‍රශ්නය: කර්මවිපාකප සෘද්ධිය හෙවත් පුණ්‍ය සෘද්ධිය පිළිබඳව මේ වෙලාවේ මට ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් ඇතිවෙනවා. ගරු ස්වාමීන්

වහන්ස, නාගයෝ, ගුරුලෝ තිරිසන් ශරීර ලැබුවේ යම් අකුසල ශක්තියක් නිසානේ. ඉතිං ඔවුන් කොහොමද කුසල ශක්තියකින් ලැබිය යුතු මිනිස් කයක් මවාගන්නේ?

පිළිතුර: එක දවසක් බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ආවා දිව්‍ය ගුරුලෙක්, මිනිස් වෙසින් ඇවිත් වැදලා කිව්වා, ස්වාමීනි, මම ද්වයකාරී කියලා. ද්වයකාරී කියන්නේ කුසල් අකුසල් දෙකම කරගත් නිසා තිරිසන් ආත්මේ ඉපදුන නමුත් දිව්‍ය සමාන සැප විඳිනවා. දැන් ඔය දිව්‍ය නාග, දිව්‍ය ගුරුළු කියන අය ද්වයකාරී. මනුලොව ඉන්නවා නේද සුරා වෙළඳාම් කරන අය, ඒක මිත්‍යා ආජීවයට වැටෙන අකුසලයක්. ඊළඟට ඒ ලැබෙන මුදල් වලින් දන්දෙනවා. විහාරස්ථාන දියුණු කරනවා. කුසල් රැස් කරනවා. මරණාසන්න අවස්ථාවේ අකුසලය සිහිපත් වුනානම් එයින් දුගතියක් ඉපදෙනවා. දුගතියේ ඉපදිලා ඊට පස්සේ කුසල විපාකය වශයෙන් සැප විඳිනවා.

සමහර ලොකු බංගලාවල ඉන්නවා මිනිසුන්ට වඩා හොඳ සැප ලබන බල්ලෝ. එයාට හොඳට කන්න බොන්න දෙනවා, නාවනවා, බල්ලට වෙදකම් කරන වෛද්‍යවරයෙක් පවා ඉන්නවා. මොකද මේ උඟ බලු ආත්මේ උපදින්නේ අකුසල විපාකයක් නිසා, නමුත් මෙතරම් සැලකිලි ලැබෙන්නේ කුසල විපාකයක් නිසා.

මේ ළඟදී එක මහත්මයෙක් මට කීවා ස්වාමීන් වහන්ස, අපි මෙව්වර මිනිසුන්ට පින් කරන්න කියනවා. මිනිස්සුන් පින් දහම් කරනවා. ඒත් බෞද්ධයෝ කොච්චර දුක් විඳිනවද? මේ කිසිම පින්ක් දහමක් නැති අන්‍යලබ්ධිකයෝ කොච්චර සැප විඳිනවා ද? ඉතිං මම කීව්වා මහත්මයෝ අපි ඒ ගැන ආශා කරන්න අවශ්‍ය නැහැ. ජාතක පොතේ තියෙනවා ‘මුනික ජාතකය’ එක වෙළෙන්දෙකුට හිටිය කරත්තය අඳින ගොන් දෙන්නෙක්. එක් ගොනෙක් පෙරුම් පුරාගෙන එන අපේ බෝධි සත්ත්වයන්වහන්සේ. ඒ දෙන්නට හැමදාම ආහාරයට දෙන්නේ පිදුරු පුන්තක්කු ආදිය. මේ ගෙදර හදනවා උඟරෙක්. උඟට

රසමියුරු කැවිලි පෙවිලි ප්‍රණීත ආහාර නිතරම කෑමට දෙනවා. එතැන දී දෙවැනි ගොනා කියනවා අනේ බලන්න අයියේ අපි මෙව්වර මහත්සිවෙලා බර අදිනවා. රැ දවල් නැතිව වැඩ කරනවා. ඒත් අපිට කන්න දෙන්නේ දිරව්ව පිදුරැයි පුන්තක්කයි. අර උග්‍රා ගෙදර කිසි වැඩක් කරන්නේ නැහැ. කකා බුදියනවා. ඒත් එයාට කොච්චර සලකනවාද? එතැන දී බෝසතාණන් වහන්සේ කීවා, මල්ලී ඕකට ආශා කරන්න එපා. “ආතුරානං හුඤ්ජති” ඕකට කියන්නේ මරබත් කනවා කියලා. ඔහොම ඉන්නකො තව ටික දවසක්. ඔන්න වැඩි දවසක ගියේ නැහැ, ගෙදර මංගල උත්සවයක් ආවා. මේ ගොන්නු දෙන්නා දැක්කා අර උග්‍රා මරලා මස් කරලා ගේ පිටුපස මැස්සක් උඩ තියලා තියෙනවා. බලන්න මල්ලී මම කීව එක දැන් තේරුණාද? කැවුම් කිරිබත් දිදි හැඳුවේ ඕකට තමා. අපටත් කැවුම් කිරිබත් දුන්නොත් ප්‍රණීත ආහාර දුන්නොත් අපට ඕක වෙයි කියලා අයියා කීවා. ඒ මුනික ජාතකය.

මම ඒ මහත්තයට කීවා අපි කොච්චර දුක් විදලා හරි අඩ අඩා හරි ධර්මයේ හැසිරෙනවා, සිල් රකිනවා, පවින් වැළකිලා ජීවත් වෙනවා. දුකසේ නමුත් දැහැමින් ජීවත් වෙනවා. ඒක අපට හොඳයි. යම් දවසක අර මස් කරපු උග්‍රට වගේ අකුසල් කරන ඇත්තන්ට විපත්ති වෙනවා. දුකසේ නමුත් කුසල් කළ ඇත්තො මතු සැපයට යනවා. ඒ නිසා ද්වයකාරීවීම සුදුසු නැහැ. දැන් පුණ්‍ය සෘද්ධිය පිළිබඳවත් පැහැදිලි ඇතීනේ.

මරණය

ප්‍රශ්නය: පුද්ගලයෙකුගේ මරණය සිදුවන්නේ කොහොමද?

පිළිතුර: කෙනෙකුගේ මරණය සිදුවෙන්න ආසන්න වෙනවිට විත්තක්‍ෂණ 17ක් තිබියදී කර්මජ රූප කලාප ඉපදීම නවතිනවා. හෘදය වස්තු රූපය විත්තක්‍ෂණයෙන් විත්තක්‍ෂණයට දුබල වෙවී යනවා. ඒ වෙලාවේ ජවන් හතක විත්ත වීථියක් ගමන් කිරීමට කල් කල්මදි නිසා ජවන් පහක විත්ත වීථියක් ඇතිවෙනවා. ඒකට කියන්නෙ මරණාසන්න ජවන් වීථිය කියලා. මේ ජවන් වීථියට කර්ම බලය අනුව ඒ ජීවිතයේ සිදුවූ ගරු කර්මයක් තිබුණොත් ඒක සිහිවෙනවා. එසේ නැතිනම් සමීප අවස්ථාවෙ කළ කර්මයක් (ආසන්න කර්මයක්) සිහිපත් වෙනවා. එසේත් නැතිනම් ජීවිතයේ වැඩියෙන්ම පුරුදු කළ කර්මයක් (ආචිණ්ණ කර්මයක්) සිහිපත් වෙනවා. එසේත් නැතිනම් කටත්තා කර්ම කියලා අමතක වී තිබුණ කර්මයක් මතුවෙනවා.

ඒ මොහොතේ දී තමා කළ කර්මය හෝ කර්මය කිරීමට ගත් අරමුණක් හරි එසේ නැතිනම් මරණයෙන් මතු උපදින හවයේ ලකුණක් හරි මේ කම්ම, කම්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත කියන අරමුණු තුනෙන් එකක් අනිවාර්යයෙන් සිතට අරමුණු වෙනවා. ඒ අරමුණු වෙලා ජවන් සිත් පහ අවසානයේදී සමහර විට පඤ්චද්වාරික ජවන් වීථියක් උනා නම් තදාරම්මණ විපාක සිත් දෙකක් ගිහිත් හවාංග සිතක් පහළ වී චුති සිදුවෙනවා. ඇතැම් කෙනෙකුට තදාරම්මණ කියන විපාක සිත් නැතිව ජවන් සිතට අනතුරුව හවාංග සිතත් ඊළඟට චුති විත්තයත් පහළ වෙනවා. ඇතැම් කෙනෙකුට ජවනයට අනතුරුව චුති විත්තය පහළ වෙනවා. එවිට ඒ ජවන් සිතේ අරමුණු වූ කර්මයට අනුරූපව ජවන් සිතේ අනන්තර, සමනන්තර, අනන්තර උපනිශ්‍රය, නඪී, විගත යන ප්‍රත්‍යශක්ති ඊළඟ සිතට ලැබෙනවා. චුති විත්තය කියන්නේ

කුසලයක් වත් අකුසලයක් වත් නෙවෙයි. ඒක ඒ හවයේ පටිසන්ධි ගන්නා ලද විපාක සිතට සමානව විපාක සිතක්, පටිසන්ධි සිතයි, හවාංග සිතයි, චුති සිතයි, නම් වශයෙන් තුනක් වුනාට එකම කර්ම විපාක චිත්තයක් තමයි පහළ වෙන්නේ. ඒ සිතට ජීවිතය පුරාම තිබුණු චිත්ත වෛතසික ධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍යාශක්ති, උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යාශක්ති ඔක්කොම සම්පිණ්ඩනය වෙලා තියෙවා. එවිට ඒ චුති චිත්තයේ භංගඝණය වෙනවිට එහි තිබුණ සියලුම ශක්ති විශේෂ පටිසන්ධි සිතට දෙමින් අනන්තර, සමනන්තර, අනන්තර උපනිශ්‍රය, නැටී, විගත කියන ප්‍රත්‍යාශක්ති අනුව චිත්තඝණයක්වත් අතරක් නොවී සුගති හවයෙක හරි, දුගති හවයෙක හරි, අණ්ඩජ, ජලාබුජ, සංසේදජ, ඕපපාතික යන සතර ආකාරයෙන් එක්තරා ආකාරයකින් පටිසන්ධි ග්‍රහණය හෙවත් අලුත් හවයේ ඉපදීම සිදුවෙනවා.

ප්‍රශ්නය: හදිස්සියේ සිදුවෙන රිය අනතුරු ආදී ඝණික මරණයේ දීත් මේ ක්‍රියාවලිය මෙසේම සිදුවෙනව ද?

පිළිතුර: ඝණික මරණය සිදුවෙන විටත් මේ හා සමානවමයි රිය අනතුරක්, වෙඩි වැදීමක්, ගෙල සිඳීමක් වුනත් මේ මරණාසන්න ජවන් වීථිය අනිවාර්යයෙන් සිද්ධ වෙනවාමයි. ඒකට හේතුව මේකයි. සිතේ පැවැත්ම අතිශයින්ම සීඝ්‍රයි. එක අසුරු සැණක් ගහන තරම් කෙටි කාලයක් තුළ, ඇසි පිය හෙළන තරම් කෙටි කාලයක් තුළ, කෝටි ලක්ෂවාරයක් සිත් පහළ වෙනවා. මෙතන ඔක්කොම තියෙන්නේ චිත්තඝණ 17 යි. චිත්තඝණ 17 කියන එක මෙම කෝටි ලක්ෂයෙන් කොච්චර කෙටි එකක් ද, නිදසුනක් කියනවා නම්, කිණිහිරයක් උඩ මැස්සෙක් වහලා ඉන්නවා. කම්මල් කරුවා මිටියකින් ඒ මැස්සට තලනවා. තැලුවම ඔහු මැරෙන්න වැඩි වෙලාවක් යන්නේ නැහැ. බොහොම ඝණිකවයි මරණය සිදුවන්නේ. ඒත් ඒ සතාට මරණාසන්න චිත්ත වීථිය කර්මානුරූපව සිද්ධ වෙලාමයි මරණයට පත්වන්නේ. අනතුරුව පටිසන්ධිය සිදුවෙනවා.

ප්‍රශ්නය: සමහර උදවිය මරණයට පත්වෙන විට දින ගණනක් හෝ සමහර විට ඊටත් වඩා වැඩි කාලයක් සිහි විසඳුව සිටිනවා. එසේ සිහි නැතිව සිට මරණයට පත්වීමේදී අවසන් මොහොත ගත කරන්නේ කොහොමද කියා පහදා දුන්නොත්?

පිලිතුර: සිහිනැතිවෙලා ඉන්නවා කියන එකේ තේරුම වේදනාවෙන් ආතුරවෙලා සිටීමයි. වේදනාවෙන් ආතුරවෙලා සිටින විට ඇස, කන, නාසය, දිව, කය කියන ඉඳුරන් පහ අක්‍රිය වෙනවා. එහෙත් මනෝද්වාරය හොඳින් පවතිනවා. මනෝද්වාරයෙන් චිත්ත වීථි දිගට පවත්වනවා. ඒ පහළවෙන චිත්ත වීථි අනිත් අයට ජේන්නෙ නෑ. ඇහැ ඇරගන්න බෑ. ඇඟිල්ලක්වත් සොලවන්න බෑ. හෘදය වස්තුව දුර්වලයි. නමුත් හවාංග සිත් ජේලිය පවතිනවා. ඒ හවාංග ජේලිය දවසක් දෙකක් ගිහිල්ලා මරණාසන්න වෙනවිට අනිවාර්යයෙන් කර්ම නියාමය අනුව කර්මය, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති පහළ වෙලා පුනර්භවය සිදුවෙනවා. හදිසි මරණ උනත් එහෙමයි.

අන්තරා භවය

ප්‍රශ්නය: කෙනෙකු මරණයට පත් වුවාට පසු ඔහුට ඉපදීමට සුදුසු ස්ථානයක් සකස් වී නොතිබුණොත් ඉපදීමට තැනක් සොයමින් අහසේ හැසිරෙන බවත් එය අන්තරාභවය බවත් ඇතැම් බහුශ්‍රැත ස්වාමීන් වහන්සේලා පවා ප්‍රකාශ කර තිබෙනවා. මොනතරම් ප්‍රසිද්ධ විශ්වකීර්තියට පත් උගතෙක් කීවත් කොපමණ පොත් ලියා තිබුණත් මේ මතය තථාගත ධර්මයට කොච්චර සම්ප ද යන්න ධර්මය ගවේෂණය කරන උදවිය බුද්ධිමත්ව සිතා බැලිය යුතුයි. අන්තරාභව මතය නිසා මං මුළා වූ සියලු දෙනාගේ යහපත පිණිස අන්තරාභවය පිළිබඳ විමසීමේ දී නා උයනේ අරියධම්ම නාහිමිපාණන් වහන්සේ දුන් පිළිතුර මෙසේයි.

පිළිතුර: ඇත්ත වශයෙන් ඒක අලුත් ප්‍රශ්නයක් නොවේ. අවුරුදු 2300 කට ඉස්සර ප්‍රශ්නයක්. ඒකට දිග ඉතිහාසයක් තියෙනවා. සර්වඥ පරිනිර්වාණයෙන් අවුරුදු 100 ක් ගිය තැන වජ්ජපුත්තක භික්ෂූන් වහන්සේලා දසවස්තුවක් පනවා ගත්තා. ඒ නිමිත්තෙන් දෙවැනි සංගායනාව කළා. ඒකෙදි අලජ්ජ භික්ෂූන් වහන්සේලා දසදහසක් ශාසනයෙන් ඉවත් කළා. ඒ ඉවත් කළ වජ්ජපුත්තක භික්ෂූන් වෙනම නිකායක් පිහිටුවා ගත්තා. මහාසංගීති නමින් සංගායනාවක් ද පැවැත්වූවා. විශාල පිරිස් හදාගත්තා. පරිනිර්වාණයෙන් අවුරුදු 200 පිරෙන කාලය වන විට ධර්මාශෝක යුගයට ආසන්න කාලයේ ඒ ගෝල්ලන්ගේ නිකාය 17ක් ඇති වුනා. එතන තිබුණා ‘පුබ්බ සේලිය’ සහ ‘සම්මිතිය’ කියලා නිකාය 2ක්. ඔය කොටස් දෙක තමා මේ මනුලොව උපදින්නන්ට අන්තරාභවයක් තිබේය කියා මිත්‍යා දෘෂ්ඨියක් ඇති කළේ.

ඒ ඇත්තන්ගේ තීරණය දෙව්ලොවට, සතර අපායට, යන අය කෙළින්ම යනවා. ඒ ඇත්තන්ට අන්තරාභවයක් නැහැ. නමුත් මනුලොව

උපදින්න ඉන්න උදවිය සුදුසු මවිපියන් ලැබෙන තුරු අහසේ රූපයක් නැතිව නාමකය පමණක් එකතැනක නොසිට සීඝ්‍රයෙන් ඇවිදිමින් දින හතක් ඊටත් වැඩිය කාලයක් පවතිනවා. ඒ අන්තරාහවික දෙන්නෙක් හමුවුනාම කපාකරනවා. ගන්ධය ආඝ්‍රාණය කරනවා. සුදුසු මවිපියෝ දෙන්නෙක් දැක්කගමන් පටිසන්ධි ගන්නවා. ඕකයි ඒ ඇත්තන්ගේ පිලිගැනීම. ඒ වන විට තුන්වන ධර්ම සංගායනාව ආරම්භ වුනා. තුන්වන ධර්ම සංගායනාව වන විට බුද්ධ වර්ෂයෙන් අවුරුදු 235ක් පිරිලා. එතැනදී ප්‍රශ්න රාශියක් විසඳුනා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසූ මාතෘකා අනුව ප්‍රශ්න විස්සජ්ජන (විසඳුම්) දේශනාවක් කතාවත්ථු ප්‍රකරණය නමින් සංග්‍රහ වුනා. ඒකට මේ අන්තරාහව වාදය ඇතුළත් වුනා. ‘‘අත්ථී අන්තරාහවෝති’’ කියලයි වාදය ආරම්භ වුනේ. මේ අවස්ථාවේ මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස මහරහතන් වහන්සේ බොහොම ලස්සනට අන්තරාහව ප්‍රශ්නය තේරුවා.

මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස තෙරණුවෝ විමසුවා අන්තරාහවයක් තියෙනවා ද?

පිලිතුර :- ඔව්

මොග්ගලී :- ඒක කාම හවයෙද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- රූප හවයෙද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- අරූප හවයෙද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- අරූප හවයෙ ද ඒ දෙක අතරෙද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- එහෙනම් ඒක සංඥා හවයෙ ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- අසංඥා භවයෙ ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- ඒකචෝකාර භවයෙ ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- චතුචෝකාර භවයෙ ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- ඒ තුන අතරෙද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- එවිට අන්තරා භවය ඉපදීමක් තියෙනව ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- චූත වීමක් තියෙනව ද?

පිලිතුර :- නැහැ

මොග්ගලී :- එහෙනම් මොකද අන්තරා භවයක් තියෙනවා කියන්නේ?

පිලිතුර :- බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තියෙනවා අන්තරා පරිනිබ්බායි කියලා. ඒ නිසා අන්තරාභවයක් තියෙනවා.

එතැනදී මොග්ගලී පුත්ත තිස්ස රහතන් වහන්සේ අහනවා උපහච්ච පරිනිබ්බායි කියලත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. ඒ වගේම අසංකාර පරිනිබ්බායි, සසංකාර පරිනිබ්බායි කියලත් දේශනා කර තිබෙනවා. එවිට උපහච්ච භවයකුත් තියෙනවද? සසංකාර භවයකුත් තියෙනවද? කියලා.

ස්වාමීන් වහන්ස, ඉහත කී සතරදෙනා තවටිකක් පැහැදිලි කළොත්....

- අන්තරා පරිනිබ්බායි
- උපහච්ච පරිනිබ්බායි
- අසංකාර පරිනිබ්බායි

සසංකාර පරිනිබ්බායී කියලා බඹලොව අනාගාමීන් වහන්සේලා කොටස් හතරක් ඉන්නවා. අවිභ බඹ තලයේ ආයුෂ මහාකල්ප 1,000 යි. ඉන් 500 ක් ඉවර වෙන්න ඉස්සර රහත් වෙනවා නම් ඔහු අන්තරා පරිනිබ්බායී ලෙසයි හඳුන්වන්නේ. උත්සාහ නොගෙන රහත් වෙනවා නම් අසංකාර පරිනිබ්බායී ලෙසද හඳුන්වනවා. මෙසේ තුන්වෙනි ධර්ම සංගායනාවේදී මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස තෙරණුවෝ විනිශ්චය කරනවා අන්තරාභවයක් නැහැ කියලා.

අන්තරාභවයක් පිළිබඳ කවුරු මොන දේ කීවත් අප දැන් ඥානවන්ත බෞද්ධයෝ හැටියට මෙහෙම හිතන්න වටිනවා. දැන් ඒ අය තියනවා කියන අන්තරාභවයේ දී රූප කයක් නැහැ. සිත පමණක් අභසේ සැරිසරනවා. ඒ වගේ තවත් අන්තරාභවිකයෙක් හමුවුනාම කතා කරනවා. රූප කයක් නැතිව කතා කරන්න පුළුවන් ද? එවිට රූපයක් නැහැ කියන එක බොරු වෙනවා. කතා කරන්න බැහැ නාම කයෙන්. ගන්ධය ආඝ්‍රාණය කරනවලු. ගන්ධය ආඝ්‍රාණය කරන්න රූප කයක් එපායැ. එවිට ඒකත් බොරුවක්. ඊළඟට දිවැසට ජේනවා කියනවා මනුස්ස ලෝකේ දිවැස් ඇති අයට ඒ අය ජේනවලු. දිවැසට වත් ජේන්තේනැහැ නාමකය. දැන් අරූප ලෝකෙ ඉන්න ඇත්තො දිවැසට පෙන්තේ නැහැ. රූප කයක් තිබිය යුතුයි දිවැසින් බලන්න. ඒවාත් එවිටසම්පූර්ණයෙන් බොරු.

ඊළඟට ඒ අන්තරාභවිකයා බලා ඉන්නවලු හොඳ මවුපිය දෙදෙනෙක් ළඟට එන්න. එහෙම බලන්න පුළුවන් නම් දුප්පත් ගෙදරක උපදින්නේ නැහැ නේද? අංග විකලව උපදින්නේ නැහැ නේද? පහත් කුලයක උපදින්නේ නැහැ නේද? තමන් කැමති විධියට ධනවත්ව, කුලවත්ව, වාසනාවන්තව උපදින්න ඕන. එවිට මේ ලෝකේ ඉන්න බැහැ දුප්පත් අය. අන්ධ, ගොළු, බිහිරි වෙලා උපදින්න බැහැ. මෙසේ නුවණින් සිතීමේ දී සුදුසු මවිපිය දෙදෙනෙක් ලැබෙන තුරු බලා සිටීම බොරුවක් බව අප පිළිගත යුතුයි.

ප්‍රශ්නය: තිණනං බො පන භික්ඛවෙ සනනිපාතා ගබ්භසසා චකකනති හොති. ඉධ මාතා පිතරො සනනිපතිතා හොනති. මාතාව උතුනී හොති. ගන්ධබ්බො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති.

මව් කුසක දරුවෙකු හට ගැනීමට කරුණු තුනක් සම්පූර්ණ විය යුතු බව මෙසේ මජ්ඣිම නිකායේ මහා තණ්හා සංඛය සූත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා. මෙහි සඳහන් ගන්ධබ්බයා යනු අන්තරාභවිකයා බව ඇතමුන්ගේ අදහසයි. ධර්මානුකූල මේ ගන්ධබ්බ යන වචනය තෝරා ගන්නේ කොහොමද? සත්‍ය වශයෙන්ම ගන්ධබ්බ යනු උපතක් සොයමින් අහසේ සැරිසරණ අන්තරාභවිකයෙක් ද?

පිළිතුර: මේ ගන්ධබ්බ කියන වචනයේ වචනාර්ථය ගන්තබ්බෝති ගන්ධබ්බෝ කියලයි විග්‍රහ වෙන්නේ. මෙතන ගන්ධයක් ආඝ්‍රාණය කරන අය ගැන නෙවෙයි හඳුන්වන්නේ. චූතියට අනතුරුව පටිසන්ධිය ගැනීමට සුදුසු පුද්ගලයෙකුයි ගන්ධබ්බ කියන්නේ. දැන් ජීවත්ව සිටින අප සෑම දෙනාමත් ගන්ධබ්බ කියන වචනයෙන් භාවිතා කළ හැකියි. රහතන් වහන්සේ හැර සෝවාන්, සකදාගාමී, අනාගාමීන් වහන්සේලාත් අනෙක් පෘථග්ජන සත්ත්වයෝත් නැවත උත්පත්තිය ලබන බැවින් ගන්ධබ්බ නම් වෙනවා. උත්පත්ති වශයෙන් තවත් භවයකට යායුතු පුද්ගලයා කියන එකයි ගන්ධබ්බ කියන වචනයේ තේරුම. එහෙම නැතිව මරණයට පත් වී අහසේ පාවෙමින් ඉපදීමට සුදුසු මව්පිය දෙන්නෙක් සොයන අන්තරාභවිකයෙකු නොවෙයි.

ප්‍රශ්නය: ආටානාටිය පිරිනේ අප අසා තිබෙනවා ගන්ධබ්බෝවා, ගන්ධබ්බීවා, ගන්ධබ්බ පෝතකෝවා, ගන්ධබ්බ පෝතිකාවා කියලා දේශනා කරනවා. එතැන කියවෙන ගන්ධබ්බයා කවුද?

පිළිතුර: එතැන ගන්ධබ්බ හෙවත් ගාන්ධර්ව කියන්නේ වීණා වාදනය කරන දිව්‍ය පිරිස. ඒක දේවකොට්ඨාශයක්. වාතුර්මභාරාජික කියන දිව්‍ය ලෝකයට අයිති දිව්‍ය පිරිසක්, එහෙම නැතිව ගන්ධය ආඝ්‍රාණය කරන අන්තරා භව සත්ත්වයෝ නෙවෙයි. එසේ අන්තරාභවිකයෝ ඉන්නවා නම් ඒ අය අශ්‍රු දරුවොත් සහිත පිරිසක් වෙන්න ඕන.

ප්‍රශ්නය: කරණීය මෙන්ම සූත්‍රයේ එන සම්භවෙසීවා යන්න අන්තරාභව අවස්ථාව හැටියට ධර්මය උගත් බහුශ්‍රැත භික්ෂුන් වහන්සේලා පවා ප්‍රකාශ කරනවා අප අසා තිබෙනවා. එහි සත්‍යතාවයක් තිබේද?

පිළිතුර: සම්භවෙසී කියලා කරණීය මෙන්ම සූත්‍රයේ කියන්නේ භූතාවා සම්භවෙසීවා කියන පද දෙකේ ඒකාබද්ධ කමක්. භූතා කියන්නේ සකලංග පරිපූර්ණව පහළ වූ සියලු සත්ත්ව කොට්ඨාශවලට නමක්. ඕපපාතික සත්ත්වයෝ සකලංග සම්පූර්ණව හිටි හැටියේ පහළ වෙනවා. ඒ ඇත්තො භූතා, සංසේදජ සත්ත්වයෝ යම් තෙත ඇති ස්ථානයක් පහළ වෙලා මෙලොව එළිය දකිනවා. එවිට ඒ ඇත්තො භූතා. ඒ හැර “සම්භවෙසී” කියන්නේ මව්කුසේ උපදින සත්ත්වයෝ මව්කුසේ සිටින තුරුම සම්භවෙසී ඉපදෙමින් ඉන්නවා කියන තේරුමයි එතන තියෙන්නේ. පටිසන්ධි ගත්ත නමුත් ඉපදීම අසම්පූර්ණයි. මොලොව එළිය දකින විට භූතා වෙන්නේ. ඊළඟට බිජුවටින් (අණ්ඩජ) හටගන්න සත්ත්වයෝ එළියට එතකල්ම මව් කුසේ ඉපදිලා බිජුවට බිහි වී බිජුවටින් නික්මෙන තුරු ම සම්භවෙසී. ඔන්න ඔය විදියටයි සම්භවෙසී කියන වචනය ධර්මයේ විග්‍රහ වෙන්නේ. ඉපදීම නිමාකළ සත්ත්වයෝ භූතා, ඉපදෙමින් සිටින සත්ත්වයෝ සම්භවෙසී.

ප්‍රශ්නය: ත්‍රිපිටකයට අයත් පාරාජිකා පාළියේ සඳහන් වෙනවා මුගලන් මහරහතන් වහන්සේ අහසෙහි හැසිරෙන භූත ආත්ම සියැසින් දුටු බව. අන්තරාභවය සනාථ කිරීමට සමහරු මෙබඳු දේ සාධක කර ගන්නවා. අපි ඒ පිළිබඳ අප නාහිමියන් වහන්සේගෙන් විමසුවා. එයට උන්වහන්සේ දුන් පිළිතුර.

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාවේ තියෙනවා උත්පත්ති සතර ආකාරයක් පිළිබඳව. අණ්ඩජ, ජලාබුජ, සංසේදජ සහ ඕපපාතික. බිත්තර වලින් උපදින සත්ත්වයෝ ජලාබුජ. අකුසල හේතුවෙන් තෙත් ඇති කුණු කසල ආදියෙන් උපදින්නේ සංසෙදජ. කුසල හේතුවෙන් තෙළුම් මල් ආදියේ පහළවෙල සමහර මනුස්සයෝ ඉන්නවා ඒ

ගොල්ලොත් සංසේදප් සකලාංග සම්පූර්ණව දිව්‍ය ලෝකවල දෙව්වරු, බ්‍රහ්මයෝ, නරකාදියෝ නිරිසත්තු, ප්‍රේතයෝ, අසුර ලොව අසුරයෝ මේ අය ඔක්කොම ඔපපාතිකයි. එයින් වේමානික කියලා ප්‍රේත කොට්ඨාශයක් ඉන්නවා. ඒ අය ඇතැම් විට මේ සතර ආකාරයෙන් මත් උපදිනවා. මුගලන් මහරහතන් වහන්සේ දුටු විරු කොට්ඨාශ ඔක්කොම ප්‍රේත ලෝකේ උපන් අය. ඒ අය කෙළින්ම ඔපපාතිකයි. ඔපපාතික නිසා උපතින්ම ඒ ඇත්තන්ට අවශ්‍ය අවයව ඇතිව පහළ වුනා. අහසේ හැසිරෙන්නේ සෘද්ධි බලයෙන් නොවෙයි. ඒකට කියන්නේ කර්මවිපාක සෘද්ධිය කියලා.

ප්‍රශ්නය: මව් කුසක දරුවෙක් පිළිසිද ගැනීමට ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනෙකුගේ එක්වීමක් අවශ්‍යයි. නමුත් ඔපපාතික උත්පත්තියෙන් දී එබඳු දෙයක් නැහැ. එවිට සත්ත්වයෙකු හටගන්නා ආකාරය පිළිබඳ ගැටළුවක් ඇති වෙනවා. ගරු ස්වාමීන් වහන්සේ ඒ පිළිබඳව තව ටිකක් පැහැදිලි කළොත්?

පිළිතුර: මේක කර්ම නියාමයක්. කර්මයක් කාටවත් පාලනය කරන්න බැහැ. යම්කිසි විදියකින් සිතුවා නම් මම මනුලොව උපදින විට ඔපපාතිකව ඉපදේවා කියලා ඊට සුදුසු කුසල් උත්සන්නව තිබුණා නම් මවෙක් පියෙක් නැතිව දෙවඟනක් දිව්‍ය කුමාරයෙක් වගේ හිටි හැටියේ පහළ වෙනවා. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ හිටිය එබඳු දෙන්නෙක්. අම්බපාලි සහ විඤ්චිමානවිකාව. අම්බපාලි උපන්නේ විශාලා මහනුවර අඹවනයේ. එනිසයි අම්බපාලි කියන නම වුනේ. දෙවඟනක් වගේ ශරීර සම්පත්තියක් පිහිටියා. විඤ්චිමානවිකාව උපන්නේ සැවැත් නුවර සියඹලා ගහක් යට. විඤ්චි කියන්නේ සියඹලා. සියඹලා ගහක් යට ඉපදුන නිසා විඤ්චිමානවිකාව වුනා. රූපයෙන් ඉතා විශිෂ්ඨ වුනා. හැමෝම විවාහ යෝජනා ගෙනා නිසා විවාහයට යෑමට නොහැකි වුනා. අන්තිමේ පරිබ්‍රාජිකාවක් වගේ හිටියා. නිගණ්ඨයෝ ආශ්‍රය කරලා බුදුරජාණන් වහන්සේට අපහාස කර අපායට ගියා. අම්බපාලි පැවිදිව

රහත් වුනා. එතුමිය කාශ්‍යප බුද්ධ ශාසනයේ අවුරුදු විසිදාහක් පමණ මහණ දම් පුරලා ප්‍රාර්ථනාවක් කරලා තිබුණා රහත්වෙන ආත්මේදී මට ඕපපාතික උත්පත්තියක් ලැබේවා කියලා. ආයු කෙළවර දෙව් ලොවින් වුනව් සසර ප්‍රාර්ථනාව අනුව මව් කුසක නොඉපිද ඕපපාතිකව ඉපදුනා. ඒක කර්මයක විපාකයක්. දැන් මව් කුසකට උපදින්නෙකුට කාය දසක, භාව දසක, වත්ථු දසක තුනයි නේ. මව් කුසේ වැඩිම වශයෙන් රූප කලාප තුනයි පහළ වෙන්නේ කලල අවස්ථාවේ. ඒ හැර ඕපපාතිකව ඉපදෙන කොට සකලාංග පරිපූර්ණව ඇස, කන, නාසය, දිව සහ ශරීරය යන සියල්ලම එකවර සම්පූර්ණ වෙලා ඒ එක්කම තමයි චිත්තය පහළ වෙන්නේ. පටිසන්ධියයි රූපකය පහළ වීමයි යන දෙකම පෙර පසු නොවී එකවර සිදුවන්නේ.

ප්‍රශ්නය: ඉපදීමට කෙනෙකුට කර්මානුරූපව සුදුසු මව් කුසක් පිළියෙල වී නොතිබ්බොත් එයාට මොකද වෙන්නේ?

පිළිතුර: ඔය වූති උත්පත්ති ගැන කිසිම සත්ත්වයෙකුට තමන්ට තමන් වග කියන්න බැහැ. හේතුව මරණය සහ උත්පත්තිය කියන්නේ කර්මානුකූලව කර්ම නියාමයට අනුව සිදුවන දෙයක්. නොඑසේව මට මෙහෙම උපදින්න ඕන කියලා කිසිම කෙනෙකුට උපදින්න බැහැ. ධ්‍යාන අභිඥාලාභියෙකුට හැර. ධ්‍යාන ලාභියෙකුට නම් මම අභවල් බඹ තලයට යන්න ඕන කියලා භිතාගන්න පුළුවන්. ඒ හැර මේ කෙලෙස් හරිත අන්ධ බාල පෘථග්ජන සත්ත්වයන්ට මට අභවල් තැන හොඳයි කියලා තෝරගන්න තරම් ශක්තියක් නැහැ. අනික් කාරණය තමයි අපි මේ සඳහන් කරන්නේ මනුස්ස ලෝකෙ ගැන. මනුස්ස ලෝකය පඤ්චවෝකර භවයක්. පඤ්චවෝකාර භවයෙහි වස්තු රූපයකින් තොරව සිත පවතින්නේ නැහැ. වස්තු රූපයක් මතයි සිත් හටගන්නේ පවතින්නේ. ඒ නිසා අන්තරාභවය සනාථ කිරීම පිණිස ඉදිරිපත් කළ ඉතා බොළඳ ප්‍රශ්නයක් ඔය තැනක් නොතිබ්බොත් කියන ප්‍රශ්නය.

මේ විශ්වයේ ඉන්නේ එක අම්මා ද? රජ කුලයක හෝ සිටු කුලයක ඉපදීමට සුදුසු පින් ඇති කෙනෙක් සිතමු. ඉතිං එයාට මේ ලෝකේ

උපදින්න ඉන්නේ එක රජ පවුලක් ද? එක සිටු පවුලක් ද? අපි හිතමු අහසට දැමීම පොල්ලක් ඕක කොතැනකට වැටෙයි ද කියලා කියන්න බැහැ. ඒ වගේ මෙලොවින් චුතවීමත් මතු ඉපදීමත් එසේ වුවොත් මෙසේ වුවොත් කියා අපි හිතන ආකාරයට නොව කර්ම නියාමයකට අනුව සිදුවන දෙයක්. මිනිස් ලොව ඉපදීමට සුදුසු පින් ඇති අය මෙහි නො ඉපදුනොත් දෙවිලොවක ඕපපාතිකව හෝ චුතියට අනතුරුවම ඉපදීම තමා ථෙරවාදී ධර්මයට අනුව සම්බුද්ධ දේශනාව අනුව නිසැකවම අපි විසින් පිළිගනු ලබන්නේ.

ප්‍රශ්නය: එහෙමයි ස්වාමීන් වහන්ස, අපට දැන් ඉතා පැහැදිලියි මේ අන්තරාභවය යනු මිත්‍යාවක් බව. එහෙත් මේ ඔස්සේ සිතා අතරමං වූ බොහෝ දෙනෙකුගේ යහපත පිණිස තව කරුණක් විමසීමට අවසරයි. ථෙරවාදී බෞද්ධ වේශයෙන් පෙනී සිටින එහෙත් ථෙරවාදී ආකල්ප නැති ඇතැමුන් අන්තරාභව කථාවේදී කියන දෙයක් තමයි කෙනෙකු අන්තරාභවයට පත්වුනාම ඔහු අහසේ හැසිරෙමින් එක තැනක නොසිට සීඝ්‍ර වේගයෙන් ගමන් කරමින් සිටින බව. ඒ පිළිබඳවත් පැහැදිලි කිරීමක් කළොත්?

පිළිතුර: අපි මේ ජීවත් වන මනුස්ස ලෝකේ අපේ සිත පවතින්නේ වස්තු රූපයක් ඇසුරු කරගෙනයි. දැන් අපි මව් කුස පිළිසිඳ ගැනීමේ දී කළල අවස්ථාවේම හටගන්නා හදය (හෘදය) වස්තු රූප නිසා තමයි එතැන සිත පිහිටන්නේ. සම්මුති වශයෙන් සත්ත්වයකුගේ පහළවීම පරමාර්ථ වශයෙන් ස්කන්ධයන්ගේ පහළවීම. එනිසා වස්තු රූපයකින් තොරව කවදාවත් වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන සතර නාමස්කන්ධය පවතින්න බැහැ. කෙනෙක් මරණයට පත්වෙන විටම ඔහුගෙ වස්තු රූපය නිරුද්ධ වෙලා ඉවරයි. ඉන්පසු ඔහුට ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය, හෘදය යන වස්තු රූපයක් නැතිව සිත පමණක් අහසේ ගමන් කරන ශක්තියක් නැහැ. අරූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝකේ බ්‍රහ්මයින්ටවත් නාමධර්ම පතුරවන්න බැහැ. ඒ අය බඹ ලොව ඉපදුනාම

උපන් තැනම ඉන්නවා. ඔවුන්ට ඇවිදීමට කපා කිරීමට කිසිසේත් බැහැ. ඇහැට පේන්නෙන් නැහැ. අරූපාවචර බ්‍රහ්මයින්ටත් එසේ නම් මේ අන්ධබාල කෙලෙස් බහුල පාඨග්ජන සත්ත්වයෝ කොහොමද අහසෙ පාවෙවී ඉපදීමට තැනක් සොයමින් අහසේ සැරිසරන්නේ? එනිසා රූපකාය නැතිව නාමකාය හෙවත් සිත අහසේ සිසු වේගයෙන් ගමන් කරන බව උමතු අයෙකු හැරුණු කොට ධර්මය පිළිබඳව සාමාන්‍ය අවබෝධයක් ලැබූ අයෙකුටවත් ප්‍රකාශ කළ නොහැකියි. එය සම්පූර්ණ මිත්‍යාවක්.

ප්‍රශ්නය: එහෙම අහසේ ගමන් කරන සත්ත්ව කොට්ඨාශව පිළිබඳව ධර්මයේ සඳහන් වෙන්නේ නැද්ද?

පිළිතුර: ඕපපාතිකව ඉපදිලා අහසේ ගමන් කරමින් දුක් විඳින සත්ත්ව කොට්ඨාශ ඉන්න බව විනය පිටකයේ පාරිකා පාලියේ සහ සූත්‍ර පිටකකයේ ප්‍රේත වස්තු දේශනාවේ දැක්වෙනවා. ඒ සියල්ලෝම ප්‍රේත ලෝකයට අයිති අය. එහෙම නැතිව ඉපදීමට සුදුසු තැන් සොයමින් කය නැති සිත පමණක් ඇති අන්තරාභවික සත්ත්වයෝ නෙවෙයි.

ප්‍රශ්නය: අන්තරාභවය පිළිබඳ දැඩි මතවාද ඉදිරිපත් වුනා. ඇතැම් හිමිවරු කියා තිබුණා තමන් අන්තරාභවය පිළිගත්තේ කරුණු කාරණා සහිතව යමක් කීවොත් එය කොයි නිකායට, යානයකට අයත් උනත් අප පිළිගත යුතුයි කියලා. අනික මහායානික නිකායක් වූ සර්වාස්ති වාදීන් අතරත් රහතුන් වහන්සේලා සිටිය කියලා කියනවා. මේ අදහස ධර්ම විනයට එකඟ ද? එකඟ වෙන්න පුළුවන් සාධක තිබෙනවා ද?

පිළිතුර: සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් අවුරුදු සියයක් ගතවූ පසු විශාලා මහනුවර හිඤ්ඤන් වහන්සේලා දස අකැපවස්තුවක් පනවා ගත්තා. ඒ නිමිත්තෙනුයි දෙවැනි ධර්ම සංගායනාව සිදුවුනේ. මේ දෙවැනි ධර්ම සංගායනාවේ දී දස අකැපවස්තුව විනය විරෝධී බව තීරණය වූ අතර දහදාහක් පමණ අලජ්ජිඤ්ඤන් ශාසනයෙන් ඉවත් කරනු ලැබුවා. එම

අලජ්ජී භික්ෂූන් වෙතත් ප්‍රදේශයකට ගොස් තමන් ද සංගායනාවක් කර එය “මහාසංගීති” නමින් හඳුන්වා තම භික්ෂු පිරිස ද මහා සංගීති නිකාය වශයෙන් නම් කළා. මේ මහා සංගීති නිකාය තමා මහායාන බවට පත්වූයේ. වැඩිකල් නොගොස් මේ භික්ෂූන් නිකාය දාහතකට බෙදුනා. ඔය මහායාන නිකාය දාහතට අයිති කොටසක් තමයි සර්වාස්තිවාදීන් කියන්නේ.

ඔවුන් මේ මහායාන නිකායවල් පිහිටුවා ගත්තේ ශාසනය ආරක්ෂා කරන්නාවත් තමන් දුකින් මිදෙන්නාවත් නෙමෙයි. ලජ්ජී සිල්වත් භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් පළිගන්න සහ ශාසනය තමන්ට උවමනා විදියට සකස් කරන්න පටන් ගත්තා. බුද්ධ වචන වෙනස් කළා. බුදුසසුනට සතුරුකම් කිරීමත් ථෙරිය පරපුර විනාශ කිරීමත් එකම බාලාපොරොත්තුව කරගත් එම මහායානිකයින් තුළ දියුණු වූ ශීලයක්, සමාධියක්, ප්‍රඥාවක් නැහැ. ජනප්‍රිය වීමේ ක්‍රම උපාය අනුගමනය කරමින් මහජනයාගෙන් පැසසුම් ලබමින් කටයුතු කළා මිස ඔවුන් නිවන් මගක් අනුගමනය කළේ නැහැ. ඔවුන්ගේ අදහස් බුදුසසුනට විරුද්ධ අදහස්. එනිසා කොයි නිකායකට අයත් වුවත් සාධක සහිතව ඉදිරිපත් කරන දේ අප පිළිගත යුතුයි. මහායානිකයින් අතර රහතුන් වහන්සේලා වැඩසිටියා කියන ප්‍රකාශය අප සම්පූර්ණයෙන් බැහැර කළයුතු ප්‍රකාශයක්. ඒක සම්පූර්ණයෙන් ම මිත්‍යාවක්. සම්පජන මුසාවක්. තමාගේ මතය සනාථ කිරීමට උත්සාහ දරමින් කරන ඉතිහාසය විකෘති කිරීමක්. මාර්ගඵල ලාභියෙකු තබා මහායානිකයන් අතර ධ්‍යාන ලාභියෙකුවත් සිටි බවට සාධක නැහැ. නිවන් දැකීමට නම් ආයථී අෂ්ඨාංගික මාර්ගය වැඩිය යුතුයි. එහි පළමු වැන්න සම්මා දිට්ඨියයි. ඉතින් සම්මා දිට්ඨිය වත් නැතිව ථෙරවාදීන්ගෙන් බිඳිගිය මහායානිකයන් අතර කොහොමද රහතන් වහන්සේලා බිහිවුනේ. ආයථී අෂ්ඨාංගික මාර්ගයෙන් තොරව රහත්වෙන්න පුළුවන් නම් මහායානිකයෝ අතර පමණක් නෙමෙයි අන්‍යාගමිකයෝ අතරත් රහතන් වහන්සේලා බිහිවෙයි. ධර්මය ගැන ගෞරවයක් නැතිව කරන හිස්

ප්‍රලාපයක් මිස ඉහත ප්‍රකාශයේ කිසිදු සත්‍යතාවයක් නොමැති බව බෞද්ධ ජනතාව තේරුම් ගත යුතුයි.

මෙහිදී අප සලකා බැලිය යුතු තවත් කාරණයක් තියෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මය දේශනාකළේ ඒ දහම්පොත් පොත්ගුල් වල තැන්පත් කරලා සුවඳ දුම් අල්ලමින් මල් පහන් පූජා කරමින් හැමදාම ඒවාට ගෞරව කර කර ඉන්න නෙවෙයි. ධර්මය ගෞරව කිරීම තමාගේ මාර්ගාංග වැඩීමට හේතුවක් වෙනවා. නමුත් පොත්ගුලට වැඳ වැඳ සිටි පමණින් ධර්මය අවබෝධ කරගන්නට බැහැ. ඒ වගේම ත්‍රිපිටක ධර්මය දරාගෙන එයින් වාද විවාද කරමින් කාලය ගෙවන්ට නෙවෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ අලගද්දුපම සූත්‍රයයෙන් විශේෂයෙන් දේශනා කළේ ත්‍රිපිට පර්යාප්තියක්. අලගද්ද පර්යාප්තිය, නිස්සරණ පර්යාප්තිය, භාණ්ඩාගාරික පර්යාප්තිය කියලා. යම්කිසි කෙනෙක් ධර්ම විනය හදාරලා ධර්ම ඥානය ඇති කරගෙන එයින් වාද විවාද කරමින් අනුන් හෙලා දකිමින් අත්තුක්කංසන පරවම්භන කරමින් හැසිරෙනවා නම් විෂ සෝර සර්පයෙක් අල්ලාගන්න කෙනෙක් කඳ මැදින් අල්ලාගත් විට විශාල විපත්තියක් කරගන්නවා වගේ වරදවා අල්ලාගත් ධර්ම විනය විපත්තිය පිණිස පවතිනවා. එය අලගද්දුපම පර්යාප්තිය නම් වෙනවා. එයින් විනය පිටකය පිළිබඳ වාද විවාද කිරීම නිසා දුශ්ශීල බවට පත් වෙනවා. සූත්‍ර පිටකය පිළිබඳ විවේචනය කරමින් නොමනා වාද විවාද වලට පැටලීමෙන් දෘෂ්ඨි ජාලයකට පැටලෙනවා. ඒ වගේම අභිධර්ම පිටකය පිළිබඳව නොමනා විවේචනයන්ට පත්වීමෙන් ධර්ම චිත්තාව අභිධාවනය කිරීම නිසා ඉහාත්ම භාවයේම උන්මත්තකයන් බවට පත්වෙනවා. සසර මන්ද බුද්ධිකයන් වෙලා සර්වඥයන් වහන්සේලා ලක්ෂයක් කෝටියක් පහළ වුනත් ගොඩගන්න බැරි අභවා පුද්ගලයෙකු වෙනවා.

මෙන්න මේ නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා විශේෂයෙන් දහම් පදයක් පාසා මේ ජීවිතයට එකතු කර ගැනීමට නම් ඒ වදාළ ධර්මය ශීලය පිළිබඳව නම් ශීලවන්තවීම, සමථ භාවනා පිළිබඳව නම් සමාධි භාවනා වැඩීම, නාම රූප පරිච්ඡේද ඥානය පිණිස නම් විදර්ශනා

වැඩීම, මේ විධියට බුදු දහමේ අනුශාසනාවන් අනුගමනය කරන සත්පුරුෂයෝ මේ ධර්මය අනුව තමන්ගේ ශීල සමාධි ප්‍රඥා ශීර්ෂයෙන් ආයථී අෂ්ඨාංගික මාර්ගය පරිපූර්ණ කරගෙන මේ එකොළොස් මහා ගින්නෙන් දැවෙන නව මහා භවයෙන් එතෙර වෙලා ශාන්ත නිවන් සුව අත් කර ගන්නවා. ඒ නිසා නව මහා භවයට අතිරේකව අන්තරාභවය වැනි යම්කිසි දෙයක් තියෙනවා නම් අපට ඒක විදර්ශනාවට ගන්න අවශ්‍යයි. දැන් කාම භව විදර්ශනාව කරන හැටි අපි කෙටියෙන් තේරුම් කර ගනිමු. රූප භවය, අරූප භවය, පඤ්ඤා භවය, අසඤ්ඤා භවය, නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා භවය, ඒකචෝකාර භවය, චතුචෝකාර භවය, පඤ්චචෝකාර භවය මේ නව මහා භවයන් විදර්ශනා කරගන්නට අපට පුළුවනි. මක්නිසාද; ඒ ඒ භවයට නියමිත ස්කන්ධ මේවා, ආයතන මේවා, ධාතු මේවා, ඒ ඒ භවයට නියමිත ඉඤ්ජිය හේතු ආහාර මේවා, එස්ස, වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, චිත්ත මේවා කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඉතා පැහැදිලිව අතේ තියෙන රේඛාවක් පෙන්වන්නාක් මෙන් පහදා දීලා තියෙනවා. නාම රූප පරිච්ඡේදය පෙන්නලා දීලා තියෙනවා. එහෙම නමුත් අන්තරාභවය කියන මේ වචනයෙන් කියවෙන භවය පිළිබඳව කිසිම හෝච්චාවක් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළේ නැහැ. එහෙම වදාරා තියෙනවා නම් ඒකක් විදර්ශනාවට නැංවීම පිණිස නාමරූප වශයෙන් වෙන් කරලා දේශනා කරනවා ඒකාන්තයි. නමුත් එහෙම වෙන්කොට දේශනා කිරීමක් පිටක තුනේ කොතනකවත් ජේන්න 7 නැහැ.

වූතියට අනතුරුව තමා තාම මරණයට පත්වූ බව නොදන්නා මනෝමය කයකින් යන පුද්ගලයෙකු මේ ලෝක ධාතුවේ ම නැත යන සර්වඥ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචනය අපි පිළිගන්නවා. ඒ වගේම කයක් නැතිව මනෝමය කයින් යනවයි කියන මේ අන්තරාභවික සත්ත්වයන්ට සාද්ධියක් හෝ දිවැසක් හෝ ඔවුනොවුන් සමඟ කථාකිරීමේ ශක්තියක් තිබෙන්නට බැහැ. කථාකරන්න නම් රූපයක් අවශ්‍යයි. රූපයක් නැති නම් කථාකරන්න බැහැ.

ඒ නිසා මේ අන්තරාභව කථාව නාමරූප පරිච්ඡේද ඥානය නොමැති මන්ද බුද්ධිකයින්ගේ කථාවක් බව අප අවධාරණයෙන් පිළිගන්නට ඕනෑ. ඒ වගේම අපි ආරාධනා කරනවා ඒ අන්තරාභවයක් සැලැවින්නම තියෙනවා නම් ඒ අන්තරාභවයට අයිති ස්කන්ධ පහ, ආයතන දොළහ, ධාතු දහඅට, ඉන්ද්‍රිය විසි දෙක, හේතු නවය, ආහාර සතර, එස්ස හත, සඤ්ඤා හත, චේතනා හත, විඤ්ඤාණ හත විදර්ශනාවට නංවා අපට ඉදිරිපත් කරන්න කියලා.

මළුගිය ඥාතින්ට පින් දීම

ප්‍රශ්නය: කෙනෙකු මරණයට පත් උනාම එම මළුගිය ඥාතියා වෙනුවෙන් හත් දවසේදී වගේම තුන් මාසයේ දී පින් පැමිණවීම දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ හුරු පුරුදු වාරිත්‍රයක්. එහි ඇතැම් අය හිතනවා එතෙක් අහසේ සැරි සැරෑ ආත්මය හත්වෙනි දවසේ දී පින් ගැනීමට පැමිණෙනවා, එසේ පැමිණ පින් ගෙන පසුව උපතක් කරා යනවා කියල. මේ මතය පිළිබඳ ගරු ස්වාමීන් වහන්ස පැහැදිලි කිරීමක් කළොත්?

පිළිතුර: ඕක බහුල වශයෙන් ගම්වල නූගත් ගැමියන් අතර පවත්නා මතයක්. වුති පටිසන්ධි පිළිබඳ නොදන්නා කමෙන් සහ අන්තරාභවය වැනි මිත්‍යාමත සමාජය පුරා පැතිරයාම නිසා සමහරුන්ට මේවා නිරාකරණය කරගන්නට නොහැකිවී තිබෙනවා. ධර්මයේ දැක්වෙනවා උපමාවක් බොහෝ සුත්‍ර දේශනාවලත් මෙය දේශනා වී තිබෙනවා. “සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤය්‍යා” දික්කළ අතක් වකුටු කිරීමට වකුටු කළ අතක් දික්කිරීමට ගතවෙන කාලයට වඩා අඩු කාලයකින් මොලොවින් වුතවෙන සත්ත්වයා අතරමග නොරැඳී පරලොව ඉපදෙනවා. මේ වුති පටිසන්ධි හෙවත් මරණයත් අලුත් භවයේ උත්පත්තියත් කියන්නේ එකම විත්ත විටීයක විත්තඤ්ඤ

දෙකක්. ඒ සඳහා විනාඩි ගණනාවක් වත් ගතවෙන්නේ නැහැ. ඉතා ඤාණයකින් සිදුවන දෙයක්. අපි හිතමු කෙනෙකු මරණයට පත්වෙනවා. ඔහු සුගතිගාමී වීමට අවශ්‍ය පින් දහම් වලයෙදුන කෙනෙක්. එසේ නම් කර්මානුරූපව සුගතිභවය පිළිබඳ ගතිනිමිති පහළ වෙලා ඤාණයකින් නිදා පිබ්බියාක් මෙන් දෙවිලොවක ඉපදෙනවා. නො එසේ නම් මනුලොව ඉපදෙනවා. නො පිරිහුණු ධ්‍යානයෙන් යුතුව නම් මරණයට පත්වුනේ ඊට අනුරූප බලිලොවක ඉපදෙනවා එසේ සුගතිගාමී ජීවිත ලැබූ අයට දින හතෙන් පින් ලබාගැනීමට ස්වකීය නිවසට ගොතීන් අතරට පැමිණීමට හැකියාවක් නැහැ. ඒ වගේම බොහෝ අකුසල් කළ අය සතර අපායෙන් එකක ඉපදෙනවා. නරකාදියේ තිරිසන් අපායේ යම්කිසි තැනක උපන්න කෙනෙක් කෙසේ ද දින හතෙන් හෝ තුන් මාසෙන් පින් ගැනීමට එන්නේ? එසේ හත් දවසෙදී පින්ගැනීමට පැමිණෙන බව සැලකීම අන්තරාභව මතය නිසා හටගත් දෙයක්.

ථේරවාද සම්ප්‍රදායට, ධර්ම විනය අනුව මරණය සහ නැවත උත්පත්තිය අතර මොහොතක්වත් රැඳෙන අන්තරා භවය කියන අමුතු භවයක් නැහැ. මරණයට පත් වූ පසු ඔහුගේ ආත්මය ඉපදීමට තැනක් සොයමින් සැරිසරන බවත් එම අන්තරාභව කාලය සතියක් ඉවත් කියන මහායන මතය නිසා හත් දවසෙදී දන්දීමට පුරුදු වුනා වෙන්න පුළුවන්. එනිසා මරණයට පත්වී දින හතක් අහසේ පාවෙමින් සිට හත් දවසේ දී පින් ලබා සුදුසු උපතක් ලබනවා කියන කාරණය අන්තරාභව සංකල්පය නිසා හටගත් මතයක් බවත් එසේ දින හතේ දී නිවසට පැමිණෙනවයි කියන කථාව තිරොකුඩ්ඩ සූත්‍රය වරදවා වටහා ගැනීමක් බවත් තේරුම් ගැනීම වැදගත්. පින් බලාපොරොත්තුවෙන් පැමිණෙන්නේ පරදත්තුපජ්චි ප්‍රේතයන් පමණයි. මරණයට පත්වෙන හැමෝම පින් ගැනීමට පැමිණෙන්නේ නැහැ.

ප්‍රශ්නය: එහෙමයි ස්වාමින් වහන්ස ඔය ගොතීන්ට පින්දමේ වාරිත්‍රය පිළිබඳ ව තව ටිකක් පැහැදිලි කළොත්? එම වාරිත්‍රයේ ආරම්භය ඒ

වගේම හත්දවසේදීම පින්දීම අනිවාර්යය ද යන්න හා ඥාතීන් පින් ලබාගන්නා ආකාරය පිළිබඳව කරුණු විකක්.

පිළිතුර: අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්බුද්ධත්වයෙන් වර්ෂයක් ගත් වූ තැන පෙර ජටිලයක් වූ දහසක් පමණ හික්කු පිරිසක් පිරිවරාගෙන රජගහනුවරට වැඩම කළා. බුදුවීමට පෙර බිම්බිසාර රජතුමාට දුන් පොරොන්දුවක් ඉටුකිරීම පිණිස. එම වැඩමවීම නිසා බිම්බිසාර මහරජතුමා ඇතුළු විශාල පිරිසක් මගඵල නිවන්සුව ලැබුවා. රජතුමා තම වේළුවන උයන සංසරත්නයට පූජා කළා. එය ශාසන ඉතිහාසයේ ප්‍රථම ආරාම පූජාවයි. සැදැහැවත් බෞද්ධයෙකු වූ රජතුමා නිතර නිතර පින් කළත් ඒ කාලෙ ඥාතීන්ට පින්දීමේ වාරිත්‍රයක් නොතිබූ නිසා ඥාතීන්ට පින් දුන්නේ නැහැ. මේ වන විට එතුමා ගෙන් පින් බලාපොරොත්තු ව බුද්ධාත්තර ගණනාවක් බලාසිටිය විශාල ඥාති ප්‍රේත සමූහයක් පින් නොලැබුණ නිසා රජතුමාට තමන් පෙනෙන පරිදි රාජ මාළිගාවට පැමිණියා. රජතුමා මේ ප්‍රේත පිරිස දැක මේ කාරණය බුදුරජාණන් වහන්සේට දැනුම් දුන්නා. එතනදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ඥාතීන් පින් බලාපොරොත්තු පසුවෙන නිසා ඔවුනට පින් දීම සුදුසු බව පහදා දුන් පසුව බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහා සංඝ රත්නය මාළිගාවට වැඩමවලා දන් පිළිගන්වා ඥාතීන්ට පින් දී දුකින් නිදහස් කළා. මෙසේ ඥාතීන් උදෙසා පළමුවෙන් පින් අනුමෝදන් කිරීමක් කළේ බිම්බිසාර මහරජතුමායි.

ප්‍රශ්නය: ගරු ස්වාමීන් වහන්ස, මෙතැනදී එම ඥාති ප්‍රේත පිරිස දුකින් මිදුනා කියලා කීවෙ ඔවුන් පින් ගෙන දේවත්වයට පත් වූවාද?

පිළිතුර: නැහැ දේවත්වයකට පත්වීමක් ගැන නෙමෙයි මෙතැනදී අදහස් කරන්නේ. ප්‍රේත භවයෙ සිටිද්දීම ඒ අයට දිව්‍යමය ආහාර පාන වස්ත්‍රාභරණ පහළ වි සැපවත් උනා. එසේ පින් ලබාගෙන සැපවත්වීමට හැකිවන්නේ පරදක්කුපජ්ච ප්‍රේතයන්ට පමණයි. ඥාතීන්ට අප දෙන පින් ලැබෙන ආකාරයත් වැදගත්. මේ පින් අපගේ මිය ගිය ඥාතීන් අනුමෝදන් වෙත්වා කියන අපේ උදෙසීම සහ මියගිය ඥාතීන්ගේ

අපේක්ෂාව නිසා තමයි ඥාතීන්ට පින් ලැබෙන්නේ. පින් ගැනීමට සුදුසු ස්ථානයක ඉපදිලා ඉන්නවා නම් අපි ඔවුන් උදෙසා කරන පින් බලාගෙන ඉඳලා අනේ සාධු අපේ ජීවත්ව සිටින ඥාතීන් අපි උදෙසා පින්කමක් කළා කියලා සතුටු වෙනවා. එසේ සතුටුවීම නිසා ඔවුන්ගේ සිත් තුළ කුසල් සිත් මතු වෙනවා. ඒ කුසල් සිත් මතු වීම නිසයි සැපවත් වෙන්නේ. දැන් සමහර රහතන්වහන්සේලා පවා පූර්ව ආත්මවලදී තම මව් වූ පියා වූ ඥාති ප්‍රේතයන් සැපවත් කරන්න පින් අනුමෝදන් කරලා තියෙනවා. එතනදී රහතන් වහන්සේලාට කුසල් වැඩෙන්නේ නෑ. උන්වහන්සේලාට ක්‍රියා සිත් පමණයි ඇතිවෙන්නේ. නමුත් ඒ ක්‍රියාව දිහා බලාගෙන ඉන්න ඥාති ප්‍රේතයෝ කුසලය දිහා බලා සතුටුවීම නිසා එය අනුමත කිරීම නිසා තමන්ගේ සිත තුළ කුසල් මතුකර ගැනීමෙන් සැපයට පැමිණෙනවා.

ඥාතීන් ට පින් පැමිණවීම පිළිබඳ කරුණු දේශනා වී තිබෙන්නේ බුද්දක නිකායේ තිරොකුඩ්ඪි සූත්‍රයේ. එහි දින වකවානු සඳහන් වීමක් නැහැ. හත්දවසෙදී ඒ වගේම තුන්මාසෙදී පින් පැමිණවීම ලෝක සම්මත වාරිත්‍ර. ඒව ඒ හැටියට පවත්වන එක හොඳයි. මොකද දින වකවානු සම්මතය නිසා නොවරදවාම ඒ කටයුතු කරනවා. නමුත් යම් විදියකින් එදිනට පෙර හෝ පසුව පින් දුන්නයි කියල වෙන අවැඩක් නපුරක් නැහැ. ඕනෑම දවසක ඥාතීන්ට පින් දෙන්න පුළුවන්. ඥාතීන්ට පින්දීමේ දී දින වකවානුවල බලපෑමක් නැහැ.

ප්‍රශ්නය: ඥාතීන්ට පින්දීමේදී ඉටුකරන වාරිත්‍ර ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වන අවස්ථාත් තියෙනවා. ගරු ස්වාමීන් වහන්ස, ඇතැම් අය විශ්වාසකරනවා ගෙදරදී ඥාතීන්ට පින්දීම නුසුදුසුයි කියලා. පූජා පදය කියන බෙරවාදනය නොතිබ්බොත් ඥාතීන්ට පින් නොලැබෙයි කියල තවත් සමහරු කල්පනා කරනවා. තමාගේ වත්කම අනුව අධික මුදල් වැයකිරීමට අපහසුවෙන බෞද්ධයන් කොහොමද සාර්ථකව මේ වාරිත්‍ර සම්පූර්ණ කරගන්නේ?

පිළිතුර: ඔය ප්‍රශ්නය සමහරු අපෙන් පෞද්ගලිකව බොහෝ අවස්ථාවල විමසා තිවෙනවා. මේ වාරිත්‍රය වටා බොහෝ අවස්ථාවල මිත්‍යා අදහස් එකතු වී තිබෙනවා. හත් දවසෙදී පෙරේන ගොටු තැබීම වැනි මත. අප මියගිය ඥාතීන් වෙනුවෙන් ආහාර පාන තැබුවට ඒ මියගිය ඥාතීන් ට ප්‍රයෝජනයක් නැහැ. අපේ ආහාර පාන වලින් ඔවුන් සුවපත් කරන්න පුළුවන් නම් පින්දීමේ වාරිත්‍රයක් අවශ්‍ය වෙන්නේ නැහැ. එනිසා ගතානුගතිකව කරන පෙරේන ගොටු තැබීම මිත්‍යාවක් බව අපි තේරුම් ගත යුතුයි. ඥාතීන්ට පින් ලැබෙන්නේ අපේ උදෙසීම සහ ඒ අයගේ අපේක්‍ෂාව නිසයි. ඒ කරුණු සම්පූර්ණ වෙන තැන පින් ලැබෙනවා. ඒ හැරුණු කොට පින්දීමේදී බෙර වාදනය අවශ්‍ය වෙන බවක් තිරෝකුඩිඬ සූත්‍රය හෝ වෙනත් දේශනාවක දේශනාවී නැහැ. එනිසා එවැනි දේ සඳහා මුදල් වැය කිරීමට අපහසු වෙන බෞද්ධයින් ඒ ගැන කම්පා විය යුතු නැහැ. තමාගේ හැකියාව අනුව මහා සංඝරත්නය අරමුණු කරගෙන සංඝරත්නය වෙනුවෙන් අවම වශයෙන් එක් නමක් වත් වඩමවාගෙන බොහොම ගෞරව සමුප්‍රයුක්තව පින්කම් කර එම පින් ඥාතීන්ට අනුමෝදන් කරන්න පුළුවන්. අනවබෝධය නිසයි බොහෝ අය මුදල් වියදම් කරගෙනත් පින්කම් වරද්දා ගන්නේ. අවබෝධයෙන් කටයුතු කිරීමේදී පීඩාවට පත්නොවී ශාසනික පින්දහම් වල යෙදෙන්න පුළුවනි.

අනිත් කාරණය ගෙදරදී පින් දුන්නත් විහාරස්ථානක පින් දුන්නත් එහි වරදක් නැහැ. ඥාතීන්ට පින්දීම වාරිත්‍රයක් වගේම යුතුකමක්. මිය පරලොව ගිය ඇත්තන් වෙනුවෙන් හැඬීම, වැළපීම, දුක්වීම, පෙරේන ගොටු තැබීම , සොහොන සැරසීම නිශ්ඵල දේවල්. කළ යුතුම දෙය තමාට හැකි ආකාරයක පින්දහම් වල යෙදී පින්දීමයි. ගෙදරදී එය කිරීමෙන් වෙන කිසිම වරදක් නැහැ. විශේෂයෙන් මේ වාරිත්‍රය ආරම්භ වුනෙන් රජ ගෙදරකදී බව තිරෝකුඩිඬ සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි වෙනවා. අපෙන් පින් ලබාගන්නා ඥාතීන් අපට ආශීර්වාද කරනවා අපි සැපවත් වුනේ අපේ ජීවත්ව සිටින ඥාතීන් දුන් පින්

නිසා. අපේ ඥාතීන් විරාක් කාලයක් සැපසේ ජීවත් වෙත්වා කියා. එහෙම නැතිව ඔවුන් අපට සාප කරන බවක් හෝ අනර්ථයක් කරන බවක් සිතන්නට බැහැ. මියගිය ඥාතීන්ගෙන් කරදරයක් වේවි කියන අදහස අනවබෝධයෙන් ඇතිකරගත් බියක්. අප එසේ බියවීමට කොහෙන්ම අවශ්‍යතාවයක් නැහැ.

ප්‍රශ්නය: ගරු ස්වාමීන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේගේ දේශනාවෙන් කියවුනා හැම ඥාතියෙකුටම පින් නොලැබෙන බව. එසේ නම් අප වෙහෙස මහන්සි වී ඥාතීන් උදෙසා පින් කිරීමේ තේරුමක් තියෙනවාද?

පිළිතුර: ඔය ප්‍රශ්නය බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන අවස්ථාවේ ජානුස්සොනී බමුණා විමසා තිබුණා. එතැනදී පින් ලබන නො ලබන අවස්ථා පිළිබඳ දේශනා වෙලා තිබෙනවා. කෙනෙකු මරණයට පත්වෙලා බ්‍රහ්මලෝකයේ එහෙම නැත්නම් දෙව්ලොව හෝ මනුස්ස ලෝකේ උපන්නම පින් ලැබෙන්නේ නැහැ. දෙවියන්ට උනත් පින් ලැබෙන්නේ කරන කුසලය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරගෙන ඉඳලා ඒ අනුව සතුටු වුනොත් විතරයි. අපි පින් දෙද්දී ඔවුන් විනෝදකාමීව ක්‍රීඩාවෙහි යෙදී සිටියා නම් පින් ලබන්න බැහැ.

මරණයට පත් වූ කෙනා නරකාදියේ හෝ කිරිසන්ආ ප ා ය ට උපන්නම කොපමණ පින් පෙන් දුන්නත් පින් ලැබෙන්නෙ නැහැ. ජේත අපායෙන් කර්මානුරූපව අකුසල විපාක දැඩිසේ පිඳිය යුතු නිජ්ඣාමතණ්හික, බුජ්පිපාසිකාදී ජේත කොට්ඨාශ වල උපන්නම පින් අනුමෝදන් වෙන්න බැහැ. පරදත්තුප ජීවී ජේතයන්ට පමණයි පින් අනුමෝදන්වී සැපවත් වීමට පිළිවන් වෙන්නේ. අපට හිතන්න බැහැ, හත්දවසෙදි හෝ තුන්මාසෙදි යම් ඥාතියෙක් අරමුණු කරගෙනෙන පින් දෙන්නේ, මව් හෝ පියා හෝ ඒ මලගිය ඥාතියා පරදත්තුප ජීවී ජේත ලෝකෙම ඉපදිලා ඉදිද කියලා. සමහරවිට මරණයට පත්වීමේදී කුසලයක් අරමුණු වී කුසල් සිහියෙන් යුතුව නම් මරණයට පත්වුනේ සුගති භූමියකයි ඉපදෙන්නේ. එවිට ඔහුට එම කුසල නොලැබෙන්න පුළුවන්.

එවිට අප කරන කුසලය නිශ්චලයි නේද? හිතෙන්න පුළුවන්. නමුත් අප එසේ සිතන්න හොඳ නැහැ. මක්නිසාද මේ දීර්ඝ සසරේ මව් වුන පියා වුන ඥාති වුන පුද්ගලයෝ මොනතරම් ඉන්නවද. සසර අපේ ඥාති වුන බොහෝ උදවිය අපෙන් පින් බලාපොරොත්තුව සිටින්න පුළුවන්. අපි ඥාතීන්ට පින් දෙනකොට ඒ අය අනුමෝදන් වී සැපයට පැමිණෙනවා. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන කාලේ සෘණු සාමනේරයන් වහන්සේ බොහොම මිහිරි ආකාරයට දහම් දෙසන කුඩා හාමුදුරු නමක්. හැමදාම ධර්ම දේශනාව අවසානයේදී මව් පියන් ට පින් අනුමෝදන් කරනවා. මේ අතර පූර්ව ආත්මයක මව් වූ ප්‍රේතියක් මව් පියන්ට දෙන පින් අනුමෝදන් වී ප්‍රේත දුකින් මිදී සැපවත් වුනා. දෙව්වරුන් අතරේදී පවා මේ ප්‍රේතිය ගරුබුහුමන් ලබන කෙනෙකු බවට පත් වුනා. මෙසේ අපට නො පෙනුනාට අපෙන් පින් ගන්නා සසර ඥාතීන් කොතෙකුත් සිටින්න පුළුවන්. ඥාතීන්ට පින් දීමේ වාරිත්‍රය ආරම්භ වුනෙන් බිම්බිසාර මහ රජතුමාගේ මේ ජීවිතයේ ඥාති පිරිසක් සැපවත් කරන්න නෙමෙයි. මීට කල්ප 91 කට ඉස්සර ඥාති පිරිසක්, එනිසා ඥාතීන්ට කොපමණ පින් දුන්නත් එය නිශ්චල වන්නේ නැහැ. හත් දවසේදී, තුන්මාසේදී පමණක් නෙවෙයි කුසලයක යෙදෙන හැම මොහොතකම ඥාතීන්ට පින් දීමට පුරුදුවීම හොඳයි. අනිත් කාරණය අපේ කුසල් ඥාතීන්ට අනුමෝදන් කළා කියන්නේ අපේ සිතේ තියෙන දෙයක් ඒ අයට දුන්න නෙමෙයි. අපේ කුසලය දිහා බලාගෙන ඉඳලා සතුටට පත්වීම නිසා ඔවුන්ගේ සිත තුළ කුසල් හැඟීම් මතුවන නිසයි සැපවත් වෙන්නෙ. එවිට අපි ඥාතීන් සැපවත් කර ඥාති ධර්මයක් ඥාති සංග්‍රහයක් සම්පූර්ණ කළ අතරම අප රැස්කළ කුසලය සසර අප්‍රමාණ කලක් සැප විපාක ලබන කුසලයක් බවට පත්වෙනවා. ඥාතීන් පින් ලැබුවත් නොලැබී පින් දෙන එක අපේ යුතුකමක්. එනිසා එය පැහර හරින්න හොඳ නැහැ.

සාංඝික උන්

ප්‍රශ්නය: ගරු ස්වාමීන් වහන්ස, මිලඟට විමසීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ අද බොහෝ දෙනා ඥාතීන්ට පින්දීම සඳහා සාංඝික දාන පිරිනමනවා. සාංඝිකව දානයක් පිළිගැන්වීමට අවම වශයෙන් උපසම්පන්න භික්ෂූන් වහන්සේලා සතර නමක්වත් අවශ්‍යයි කියලා ඇතැම්විට භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින්ම පවසනවා අප අසා තිබෙනවා. එහි සත්‍යතාවය සහ කෙසේද අප සාංඝිකව දානයක් පිරිනැමිය යුත්තේ කියලා පහදා දුන්නොත්?

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේ කිඹුල්වත් නුවර නීග්‍රෝධාරාමයේ වැඩ සිටින අවස්ථාවෙක බුද්ධ මාතාව වූ ප්‍රජාපතීගෝතමීන් වහන්සේ කල්පනා කළා මා කිරිපොවා ඇකයේ හොවා ඇතිදැඩි කළ පුත්‍ර රත්නය කෙලෙස් මරුන් දිනා බුදු බවට පත්වී වැඩවසනවා. ඒ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ රත්වත් ශරීරය වැසීමට බුද්ධ පූජා වශයෙන් මා සිවුරක් පූජා කළ යුතුයි කියලා. සේවිකාවන් ලවා නූල් සකසා තම දැතින්ම වස්ත්‍ර යුගලක් සකස් කළා. භිස මත තබාගෙන ගෞරව සම්ප්‍රයුක්තව විහාරයට ගොස් වස්ත්‍ර යුගලය පිළිගන්නා ලෙස ඉල්ලා සිටියා. එතනදී “ගෝතමියනි ඔය වස්ත්‍ර යුගලය සංඝයාට පූජා කරන්න. එවිට මටත් පූජා වෙනවා. සංඝයාටත් පූජා කළා වෙනවා.” කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළා. දෙවැනි තුන්වැනි වතාවටත් ප්‍රජාපතී ගෝතමීන් වහන්සේ ආයාචනා කළා. අනේ ස්වාමීනි මට සංඝරත්නයට ඕනෑතරම් වස්ත්‍ර පූජා කරන්න පුළුවන්. නමුත් මගේ දැතින්ම සකස් කළ මේ වස්ත්‍ර යුගලය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ රත්වත් ශරීරයටමයි මා පූජාකිරීමට කැමති අනුකම්පා කර පිළිගන්නා සේක්වා කියා තුන් යල දක්වා කළ ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ එම පූජාව සංඝයාට පිරිනමන ලෙස වදාළා.

මේ වෙලාවේ පැත්තකට වී මේ දෙස බලා සිටිය අනඳ මහ තෙරුන් වහන්සේ ද බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලා සිටියා ස්වාමීනි මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හදාවඩාගත් මව්කුමිය. එකුමියට අනුකම්පාවෙන් මේ පූජාව ඉවසා වදාරන සේක්වා කියලා. එතනදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රජාපතී ගෝතමීන් වහන්සේ පසෙකින් බලා ඉදිදීදී අනඳ තෙරුන් අමතා සාංඝිකව යමක් පූජා කිරීමේ අගය පහදා දෙන්නට පෞද්ගලික දාන 14 ක්, සාංඝික දාන 07 ක් සහ දක්ෂිණා විශුද්ධි 04 ක් යන මෙතෙක් ධර්ම කාරණා ඇතුළත් කරමින් දක්ෂිණා විභංග සූත්‍රය දේශනා කොට වදාලා. දේශනාව අවසන් වනවිට මා බුද්ධ පූජා පිණිස සකස් කළ මේ පූජාව බුද්ධ පූජා අදහස නිසා ඒ පින මට සම්පූර්ණයි. අතිරේක වූ කුසලයක් රැස් කරගැනීමටයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සංඝයාට පූජා කරන්න උපදෙස් දුන්නේ කියලා ප්‍රසාදයට පත් වූ ප්‍රජාපතී ගෝතමී එය සංඝයාට පූජා කලා.

මේ අනුව අපට පැහැදිලි වෙනවා යමක් පෞද්ගලික පූජා කිරීමට වඩා සාංඝිකව පූජා කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨ වන බව. එසේ උසස් ආනිශංස ලැබීමට නම් “සංඝගත දකඛිණාහි සංඝෙ විතතිකාරං කාතුං සකෙකාන්තසංඝෙ හොති” සංඝරත්නය කෙරෙහි සිත පහදවා ගන්නට ඕන. සාංඝික පින ලැබෙන්නේ සංඝරත්නය කෙරෙහි සිත පහදවාගත් පුද්ගලයාට පමණයි. සාංඝික පූජාවේ දී අපි අරමුණු කරගන්නේ අතීත අනාගත වර්තමාන යන තුන් කාලයටම අයිති හිඤ්ඤ සමූහයයි. ඒ සංඝරත්නය සුපටිපන්නාදී සඟ ගුණයෙන් යුක්ත බව සලකා සොම්නස් සිතින් සංඝරත්නය පිදිමෙන් ඒ කුසලය මහානුභාව සම්පන්න වෙනවා. මෙහිදී අප විශේෂයෙන් සිතට ගතයුතු වන්නේ සාංඝික කුසලය පාළි වාක්‍ය කී පමණින් ලබන්න බැහැ. සංඝරත්නය අරමුණු කරගන්නම ඕන.

එහෙම නැතිව අපි මේ පූජාව කරන්නේ මේ වැඩිය හිඤ්ඤන් වහන්සේලා දහනමට හෝ හත්තමට කියලා සිතුවෙන් එය පෞද්ගලික දාන සංඛ්‍යාවට යනවා. කොපමණ සඟ පිරිසක් වැඩිම කළත් අපි

හිතන්නට ඕන අප මේ පූජාව කරන්නේ සැරියුත් මුගලන් ආදි අතීතයේ වැඩ සිටියා වූ ක්ෂීණාශ්‍රව මහ රහතන් වහන්සේලාට, වර්තමානයේ වැඩ සිටින සිල්වත් හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට, අනාගතයේ මේ ශාසනයේ පහළ වෙන සිල්වත් හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට කියලා. මෙසේ කල්පනා කරලා පින්කම් කරනකොට සාංඝික පින් ලැබෙනවා.

සාංඝික පින්කම කියන්නේ ශාසනයේ විනය කර්මයක් නෙවෙයි. හිඤ්ඤන් සතරනම, පස් නම, දස නම, විසි නම වර්ග කෙරෙන්නේ විනය කර්මවලදී පමණයි. වතු වර්ගික සංඝයාගෙන්, පඤ්ච වර්ගික ආදි සංඝයාගෙන් කළ යුතු විනය කර්මයක් සඳහා නම් අදාළ හිඤ්ඤ පිරිස නොපැමිණීමෙන් විනය කර්මය කොපා වෙනවා. බල රහිත වෙනවා. විනය කර්මය නොකළාම වෙනවා. සාංඝිකව යමක් පූජා කිරීම එසේ විනය කර්මයක් නොවන නිසා එක හිඤ්ඤන් වහන්සේ නමක් ඉදිරියේ වුවද සාංඝිකව පූජාව කරන්න පුළුවන්. අවම වශයෙන් එදවස පැවිදි වූ සාමනේරයන් වහන්සේ නමක් ඉදිරියේ වුවද සාංඝික පූජාව කරන්න පුළුවන්. එනිසා හිඤ්ඤන් වහන්සේලා සතරනමක් වත් සිටිය යුතුයි කියන අදහස නොදන්නාකම නිසා ඇතිකරගත් මතයක්. එහි සත්‍යතාවයක් නැහැ. මේ ශාසනය පිරිහි කසාවකණ්ඨක තත්ත්වයට පත්වූ අවස්ථාවේදී පවා ඔවුන් ඉදිරියේ යමක් සාංඝිකව පූජා කිරීම මහත්ඵල මහානිසංශ වන බව සඳහන් වෙනවා. මේ කාරණයෙන් පැහැදිලි වෙනවා සාංඝික කුසලය ලැබෙන්නේම නුවණ මෙහෙයවන්න පුළුවන් අයට පමණක් බව. සමහර අවස්ථාවල දී අපි ආරාධනා කරනවා දස නමකට, වැඩියෙ හත් නමයි. සමහර අය එබඳු අවස්ථාවල කලබල වෙනවා. හිත නොසන්සුන් කරගන්නවා. පින්කම් කරන්නෙන් නොසන්සුන් සිතින්. පින්කම් කරන අවස්ථාවේ හොඳ සිහියෙන් එහි යෙදෙන්න බැරි උනොත් එය උසස් කුසලයක් වෙන්නේ නැහැ. නුවණ හරිහැටි නොයෙදුවොත් කුසලය ද්වී හේතුක කුසලයක් වෙනවා. එවිට වරදවා කරන කුසලය

නිසා සසරෙදි හොඳ ආනිශංස ලබන්න බැරි වෙනවා. මේ නිසා වැඩිම කළ ස්වාමීන් වහන්සේලා කිහිප නමක් උනාට මා මේ පූජාව කරන්නේ ලක්ෂසංඛ්‍යාත මහ රහතන් වහන්සේලා පිරිසකටයි කියලා සිතලා හිඤ්ඤා වහන්සේලා කිහිප නමක් නෙතින් දැක්කට කෝටි ගණනක් මහ රහතුන් වහන්සේලා සිතින් දකිමින් ගෞරවාදරයෙන් සිහි නුවණින් පින්කම් කරන්න අපි පුරුදු වෙන්න ඕන.

මේ කාලේ කරන සාංඝික දාන පින්කම් වලදී සාංඝික වෙනවද කියන එක ගැටළුවක්. දැන් බොහෝ විට කරන්නේ දස නමක් හෝ හත් නමක් හෝ ආරාධනා කර වඩමවාගෙන ඊට පස්සේ ඒ දහනමට පිරිකර දහමක් වෙන වෙනම සුදානම් කරනවා. “ඉමං හිකඛං සපරිකඛාරං හිකඛු සංඝස්ස දෙම” කියන වාක්‍ය කියලා අවසානෙදි අර පිරිකර වෙන වෙනම පූජා කරනවා. පාලි වාක්‍ය කිමේදි සිහිනුත් පූජා කළානම් පස්සේ වෙනම පූජා කිරීමක් අවශ්‍ය නැහැ. එහෙම වෙන වෙනම පූජා කරන්නේ පාලි වාක්‍ය කීවත් සිතින් පූජා නොකළ නිසයි. මෙය සංඝරත්නයට පූජා කරමි යන සිත පවතී නම් එය සංඝයාට පූජා කළාම වෙනවා. සාංඝික කිරීමෙන් පසුව ඒ පිරිකර අයිති සංඝරත්නයට. උපසම්පන්න හිඤ්ඤා වහන්සේලා රැස්වී “අපලෝකනය” විනයකර්මය සිදුකොට ඒ පිරිකර විනයානුකූලව බෙදාගැනීම උන්වහන්සේලා අයිති දෙයක්. ඒ හැර සාංඝික කිරීමෙන් පසු පිරිකර සංවිධානය කිරීම දායක පක්ෂයට අයත් දෙයක් නෙවෙයි. කරුණු මෙසේ හෙයින් පුද්ගල විභාගයකින් තොරව සංඝරත්නය වෙනුවෙන් වඩින එකනමකට වුවද තමාගේ ශක්ති ප්‍රමාණය අනුව සාංඝික දානය පිදිය හැකි බව අප තේරුම් ගත යුතුයි.

ප්‍රශ්නය: අද බොහෝ දෙනෙක් අසහනකාරී ජීවිතයෙන් මිදීම සඳහා ධර්මයට නැඹුරුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් තියෙනවා. විශේෂයෙන් තරුණ පිරිසක් ධර්මය පිළිබඳ ඕනෑකමින් කටයුතු කරන මොහොතක ඇතැම් ස්වාමීන් වහන්සේලා පිරිසිදු බුදු වදන් තිබියදී ධර්මය ලෙස විවිධ මතවාද සමාජයට ඉදිරිපත් කරනවා. ඒ තුළ බොහෝ ධර්ම කරුණු විකෘති

වෙනවා. ධර්මයට නැඹුරුවෙන බොහෝ දෙනෙකු මේ නිසා අතරමං වී අසරණ වී සිටින තත්ත්වයක් දැකගත හැකියි. මෙය ශාසනයට බලපාන්නේ කෙළෙසදැයි අප නා උසනේ අරියධම්ම නාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් විමසූ විට මෙසේ පිළිතුරු දුන්හ.

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය එක අකුරක්වත් වෙනස් කිරීම ශාසනය අතුරුදන් කිරීමක්. ඒක බරපතල පාපයක්. තමන්ගේ නොදන්නාකමෙන් හරි දැන දැන හරි ධර්ම අර්ථ විකෘති කිරීම සිය මනාපයට අනුව කරන්න යෑම, නිසා සිදුකරගන්න පාපයේ ආදිනව අනන්තයි. විනය කරුණක් පිළිබඳ වැරදි අර්ථ දැක්වීමක් කළොත් විනයෙහි විප්‍රතිපත්ත වෙලා මෙලොවම දුස්සීල බවට පත්වෙලා මරණින් මතු අපාගාමී වෙනවා. සූත්‍ර පිටකය පිළිබඳ වැරදි අවබෝධයක් ලබා සිටිනවා නම් ඒ පුද්ගලයා මෙලොවදී උමතු භාවයට පත්වෙන අතර පරලොවදී අපාගාමී වන්නට සිදුවෙනවා. එතරම්ම බරපතලයි ධර්මය වරද්දා ගැනීම. අනික සසර ගමනේදී බුදුවරු දහසක් බුදු වුනත් ආයෙ නම් එයාට බුද්ධ ධර්මය අහන්න ලැබෙන්නේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය විකෘති කළ නිසා, ඔය වගේ ආදිනව රැසක් විදින්නට වෙනවා ධර්මය වරද්දා ගත්තොත්.

කාශ්‍යප බුද්ධ ශාසනයේ හිටියා කපිල කියලා හිඤ්චක්. ඔහුගේ සහෝදරියත් ශාසනයේ පැවිදි වෙලයි හිටියේ. මේ දෙදෙනාම දැන දැන විනය ලිහිල් කරන්න, නැති දේවල් පනවන්න පටන් ගත්තා. ධර්මය විකෘති කළා. යමෙක් යමක් විමසුවාම වැරදි ලෙසමයි උත්තර දෙන්නේ. ඒ විදියට විනය අවිනය කරමින් ධර්මය අධර්මය කරමින් දේශනා කළ පාපයෙන් ගංගා නම් ගඟේ මාළුවෙක් වෙලා උපන්නා. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දිනක් ගංගාවේ ඔරුවෙන් වඩිද්දී මේ විශාල මාළුවා ඇවිත් ඔරුවේ හැප්පෙන්න පටන් ගත්තා තමන්ගේ දුක කියාගන්න බැරිව. ඒ දවසේ මහත් කම්පාවක් ඇතිවී ඔරුකදේ ඔලුව ගහගෙන මැරී අවිචියේ

උපන්නා. එනිසා ධර්මය වරද්දා ගැනීමේ නපුර ආදීනවය තේරුම් ගෙන ධර්මය විනය නිවැරදිව ඉගෙන ගෙන අන් අයට කියා දිය යුතුයි.

ප්‍රශ්නය: අද සමාජයේ වැඩි දෙනෙක් සුළු සුළු ලාභ අපේක්ෂාවෙන් බුදු දහම අකහැර වෙනත් මිත්‍යා ආගම් වැළඳගන්නා බව පැහැදිලි කරුණක්. ඒ පිළිබඳවත් දැනුවත් කිරීමක් කළොත් ?

පිළිතුර: බුද්ධ දේශනාවේ තියෙනවා හොඳ උපදේශයක්.

ජීවිතඤ්ඤ අධමෙමන - ධමෙමන මරණඤ්ඤයං

මරණං ධම්මිකං සෙය්‍යො - තං චෙ ජීවෙ අධම්මිකං

අධර්මව ජීවත්වීමක් ඇත. දැහැමෙන් සෙමෙන් මරණයට පත් වීමක් ඇත. පව් නොකොට දැහැමින් මිය යාම සැපයි. අධාර්මිකව රජසැප විඳීම දුකයි. අධාර්මිකව රජ සැප වින්දත් මරණෙන් මත්තෙ යන්නෙ දුක් ඇති තැනකට. ධාර්මිකව කෙටි කාලයක් නමුත් දුක් විඳලා යන්නේ සුගතියකට. දුක් විඳ විඳ කුසල් කරන කෙනා අඳුරින් එළියට යනවා. සැප විඳ විඳ අකුසල් කරන කෙනා ආලෝකයෙන් අඳුරට යනවා. අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නට ඕන නිවන් දකින තුරු ආලෝකයෙන් අඳුරට යෑමක් නොවේවා, අඳුරෙන් අඳුරට යෑමක් නොවේවා, අඳුරෙන් ආලෝකයට යෑමක් වේවා, ආලෝකයෙන් ආලෝකයට යෑමක් වේවා කියලා.

සැප විඳීම සඳහා අන්‍ය ආගමක් වැළඳ ගැනීම නුවණ නැතිකමයි. සම්මා දිට්ඨිය නැතිකමයි. බුදුදහම පිළිබඳ විශ්වාසයක් නැතිකමයි. අපි ඒ ඇත්තන්ට අනුකම්පා කරන්න ඕනෑ. මෙමිත්‍රී කායකර්ම වචිකර්ම මනෝකර්ම පිහිටුවන්න ඕනෑ. අනේ මේ ඇත්තෝ සසර අපේ දෙමව්පියෝ අපේ ශ්‍රෝතූන් මේ ඇත්තන්ට නිසි කල්‍යාණ මිත්‍ර අග්‍රය ලැබී සම්මා දිට්ඨිය ලැබේවා. සුගති මගට නිවන් මගට යොමුවේවා කියලා මෙමිත්‍රී මනෝකර්ම කරන්න ඕනෑ. ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේටවත් ඇත්ත වශයෙන්ව බැහැ සියලු දෙනාම සුගතියට නිවනට යවන්න. ඒ ඇත්තන්ටත් තියෙන්න ඕනෑ හේතු සම්පත් උපනිශ්‍රය. ඉතින් අපි ඒ ඇත්තන්ට මෙමිත්‍රී කරන්න ඕනෑ. මෙව්වර නිර්මල බුදුදහමක් තිබියදී

ඒ ගැන අවබෝධයක් නැතිව අන්‍යාගමකට යන්නේ ප්‍රඥාව නැති නිසයි. ඒ ඇත්තන්ට ප්‍රඥාව ලැබේවා කියලා මෙමිනි කරමු.

ප්‍රශ්නය: ගරු කටයුතු ස්වාමීන් වහන්ස, මිලඟට විමසීමට කැමතියි යෝනිසෝමනසිකාරය, ධර්මශ්‍රවණය කලාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය සහ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය බෞද්ධ ජීවිතයක් සාර්ථක කර ගැනීමට උපකාර වෙන්නෙ කෙලෙසද කියා?

පිළිතුර: බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට උගන්වලා තියෙනවා බෞද්ධ ජීවිතයක් සැපවත් කර ගැනීමට අන්‍යාවග්‍ය කරුණු සතරක්.

1. සත්පුරුෂ කලාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය
2. ධර්මශ්‍රවණය
3. යෝනිසෝමනසිකාරය
4. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය

මේ සතර සුගතියට යන්නට සෝවාන් ආදී මාර්ගඵල ලබන්නට උපකාර වෙන ධර්මතා සතරක්. එනිසා අපි සීලයක පිහිටලා බුද්ධ වන්දනා කරමින් ප්‍රාර්ථනා කරන්නට ඕනෑ මේ ජීවිතෙන් නිවන් දක්නා ජාති දක්වාමත් කලාණ මිත්‍ර ආශ්‍රයම ලැබේවා, සද්ධර්මයම අහන්න ලැබේවා, නුවණට හුරුව කල්පනා කරන්නට ලැබේවා, කියලා. අපි බුදුන් වැඳීමෙන් කරන්නේ සත්පුරුෂ ආශ්‍රය ලබාගැනීමයි. බුදුන් වැඳීමෙන් කරන්නේ සද්ධර්මය සිතට ගැනීමයි. බුදුන්වැඳීමෙන් කරන්නේ යෝනිසෝමනසිකාරයට අනුව සිත පුරුදු කිරීමයි. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියට අනුව පිළිවෙත් පිරීමත් සම්පූර්ණ වෙනවා. ඒ වගේම අපි තිසරණය සමාදන්වෙනවා. ආජීව අට්ඨමක සීලය සමාදන්වෙනවා. සමාදන් වී සියවර, දහස්වර, සිතින් ආවර්ජනා කරමින් දවස ගෙවන්නට අපි පුරුදු වෙන්නට ඕන. එවිට නිතරම තමාන්ගේ සිත ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාවේ යෙදුවා වෙනවා. ඒ මක් නිසාද? සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ නැමැති සත්පුරුෂ ආශ්‍රය අපට ලැබුණා, ඒ අනුව මේක භාවිත කිරීම අවශ්‍යයි කියලා යෝනිසෝමනසිකාරය ඇති වුනා.

ඊළඟට තිසරණ, පඤ්ච සීලය, ආජීව අට්ඨමක සීලය, සිතින් කියව කියවා දවස ගෙවන විට සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ප්‍රතිපත්ති වැඩෙනවා. ඒ වාගේම අපි ජනතාවක් අතර ජීවත් වෙන බැවින් හැකිතාක් මෙම ක්‍රියා, කරුණාව, මුදිතාව, උපේක්‍ෂාව ප්‍රායෝගිකව ඒ ඒ අවස්ථාවල පුරුදු පුහුණු කරන්නට උත්සාහවත් වෙන්න ඕනෑ. ඒ වගේම අපි ශ්‍රද්ධාවන්තයෙක්, ශීලවන්තයෙක්, ත්‍යාගවන්තයෙක්, ශ්‍රැතවන්තයෙක්, ප්‍රඥාවන්තයෙක් ඇසුරු කිරීම සත්පුරුෂ ආශ්‍රය ලෙස කියවෙනවා. සද්ධර්මය ශ්‍රවණය වශයෙන් අපට බුදුබණ අහන්න ලැබෙනවා. බුදුබණ පොත් කියවන්න ලැබෙනවා. ඒවාගෙන් හැකිතාක් සිතේ ධාරණය කරගන්නවා. යෝනිසෝමනසිකාර වශයෙන් දොරවල් සයේදී ලැබෙන අරමුණු සියල්ලම ඇහැර යමක් දැක්කත් කුසල් පැත්තට හරවා ගන්නවා. නින්දට යනතුරු දවසේ සෑම කටයුත්තකදී ම අධිෂ්ඨාන කරගන්නට ඕන මම අද බුදුගුණයෙන් දවස ගෙවන්නෙමි. මම අද කරණියමෙත්ත සූත්‍රය අනුව දවස ගෙවන්නෙමි. මම අද ත්‍රිලක්‍ෂණ විපස්සනාවට අනුව දවස ගෙවන්නෙමි. මේ ආදී තමා කැමති භාවනා අරමුණක් ප්‍රගුණ කරමින් දවසේ මොන රාජකාරියක් කරනත්, කුඹුරේ වැඩට ගියත්, ව්‍යාපාර වැඩට ගියත්, යාන වාහන පැදවීමකට ගියත්, අධ්‍යාපන වැඩවලට ගියත්, හැම තැනකදීම කරන ක්‍රියාවක් පාසා තමා අධිෂ්ඨාන කරගත්ත භාවනාවට අනුව මනසිකාරය පුරුදු කරගන්න ඕනෑ. එවිට බෞද්ධයෝ නිතරම සිහියෙන් ඉන්නවා. “අප්‍රමාදෙන භික්ඛවෙ සමපාදෙථ” කියා දේශනා කළේ එයයි. කුසල් සිත් පහළ වීම නිසා සිත පිරිසිදු වෙනවා. අකුසල් සිදු නොවී යනවා. කුසල් සිත්ම පහළවෙනවා. තදංග වශයෙන් සිතේ කෙලස් යටපත් වෙනවා. විශ්කම්භන වශයෙන් කෙලස් නසන්නට හේතු වෙනවා. මෙන්න මේ නිසා සියල්ල දත් අපේ ශාන්තිනායක සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපදේශය පරිද්දෙන් අපි සත්පුරුෂ ආශ්‍රයම ප්‍රාර්ථනා කරමු. සද්ධර්ම ශ්‍රවණයම ප්‍රාර්ථනා කරමු. යෝනිසෝ මනසිකාරය අධිෂ්ඨාන කරමු. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියේම යෙදෙන්නට

අධිෂ්ඨාන කරමු. මේ සතරාකාර ධර්ම කාරණාවට අනුව අපි මෙලොව ජයගෙන, පරලොව ජයගෙන, සසර ජයගෙන, කෙලෙසුන් ජයගෙන, ආත්මය ජයගෙන අපරාජිතව බුදු පසේබුදු මහරහතුන් වහන්සේලා අවබෝධ කළ චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධයෙන් සිද්ධ වන සදාකාලික සෑප ඇති ලෝකෝත්තර අමාමභ නිවන් සුව ප්‍රාර්ථනා කරමු.

ප්‍රශ්නය: අවසරයි ගරු ස්වාමීන් වහන්ස, “ධම්ම” කියන වචනය අප නිතර භාවිතා කරන වචනයක්. එහෙත් ධම්ම යන්නෙහි වචනාර්ථය පිළිබඳ බොහෝ දෙනෙකුට වැටහීමක් නැහැ. එනිසා ධම්ම යන්නෙහි තේරුම පහදා දෙන ලෙස ගෞරවයෙන් ඉල්ලා සිටිනවා.

පිළිතුර: “සභානං ධාරෙතීති ධම්මො” යන්නෙන් ද “අත්තානං ධාරෙතං චතුසු අපායෙසු වට්ඨ දුකෙඛ ච පතමානෙ අපතමානෙ කත්වා ධාරෙතීති ධම්මො” කියා දෙයාකාරයකින් අට්ඨ කථාවල දහම් පදය විවරණය කරනවා. සභානං ධාරෙතීති කියන්නේ හිත ඇති හිත නැති සෑම ස්වභාව ධර්මයකම තියෙනවා ස්වකීය අර්ථ විශේෂයක්. ස්වකීය ස්වභාව ලක්ෂණය දරනවා. පඨවි කියන මේ ලක්ෂණය කර්කෂ ලක්ෂණය දරනවා. එනිසා ඒකට කියනවා පඨවිධාතු ධර්මය කියලා. සිත කියන මේ අරුපී ධර්මය විත්ත වෛතසික ධර්මයක් නිසා පරමාර්ථ ධර්මයක් හැටියට හඳුන්වනවා. මේ වගේ සෑම විත්ත වෛතසික ධර්මයක් පිළිබඳ රූප ධර්මයක් පිළිබඳ තම තමාගේ ස්වභාවය දරා සිටින අර්ථයෙන් ධර්ම කියා හඳුන්වනවා.

“අත්තානං ධාරෙතං චතුසු අපායෙසු වට්ඨ දුකෙඛ ච පතමානෙ අපතමානෙ කත්වා සතෙත ධාරෙතීති ධම්මො” කියන විග්‍රහය කුසල ධර්මයන් සම්බන්ධවයි යෙදෙන්නේ. යම්කිසි කෙනෙකුගේ සිතේ කාමාවචර කුසල් දරාගෙන සිටිනවා නම් ඒ පුද්ගලයා සතර අපායෙන් අත්මිඳිල ස්වර්ග සම්පත්තියට පමුණුවමින් දරාගන්නවා. යම් කෙනෙක් රූපාවචර කුසල ධර්ම දරාගෙන සිටිනවා නම් ඒ තැනැත්තා එකොලොස්

කාමභූමියෙන් අනමුදවල බුහිම ලෝකයේ පිහිටුවනවා. යම් කෙනෙක් ලෝකෝත්තර කුසල් පහළ කරගත්තා නම් දරාගෙන සිටිනවා නම් ඒ ආර්යයන්වහන්සේ සතර අපායෙන් ද සංසාර වට්ටදුක්ඛයෙන් ද සම්පූර්ණයෙන් අනමුදවල දරාගන්නවා. මෙන්න මේ විදියට කුසල ධර්ම වර්ග තියෙනවා මෙතන සතරක්, කාමාවචර කුසල්, රූපාවචර කුසල්, අරූපාවචර කුසල්, ලෝකෝත්තර කුසල් කියලා. ඒ කුසල ධර්මයන් යම් කෙනෙකුගේ සිතේ පවතිනවා නම් ඒ තැනැත්තා ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ බාධකයන්ගෙන් වළක්වාගෙන සැපයට පමුණුවනව කියන අර්ථයෙන් මෙතන ධර්මය කියල කියනවා. ඒ හැදින්වීම විශේෂයෙන් කුසලධර්ම පිළිබඳවයි.

එසේ නමුත් ධර්මය පිළිබඳ තව බොහෝ විග්‍රහ තියෙනවා. අභිධර්ම පිටකයෙහි කුසලා ධම්මා, අකුසලා ධම්මා, අව්‍යාකතා ධම්මා ආදී වශයෙන් තිකමාතිකා විසි දෙකක් ධර්මය හැටියට බෙදනවා. දුකමාතිකා සියක් ධර්මය හැටියට බෙදනවා. සියල්ල එක් කළාම ධර්ම පද දෙසිය හැටහයක් බෙදෙනවා. සූත්‍රාන්ත මාතෘකා ධර්ම හතළිස් දෙකක් බෙදනවා. විස්තර වශයෙන් අසූ හතරක් බෙදනවා. ඒ සියල්ලේම පරමාර්ථය හැටියට හඳුනවන්නේ තම තමාගේ ස්වභාවය දරාසිටින බැවින් ධර්මයයි. කුසලධර්ම කොට්ඨාශය ගැන සිතන විට අකුසල විපාකයන්ගෙන් වළක්වාගෙන සුගති සැපයට නිවන් සැපයට පමුණුවමින් දරාගන්නා බැවින් ධර්මය කියල මේ අර්ථය විග්‍රහ වෙනවා. මෙන්න මේ නිසා දැන් අප සූදානම්ව සිටින්නේ ඔය අර්ථ දෙකටම එක්කාසූ වෙන්නටයි. එනම් අපේ සන්තානයේ කුසල් දහම් දරාගෙන සිටීම වශයෙන් සතර අපායෙන් මිදීමටයි. ඒ වගේම එකොළොස් කාම භවයෙන් අනමිදීමටයි. සතර අරූප භවයෙන් අනමිදීමටත් තුන් ලෝකයෙන්ම අනමිදීමටත් ලොවෙහි දුක් වශයෙන් පවත්නා ජාති, ජරා, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ දෝමනස්සයන්ගෙන් අනමිදීමටත් බුදු පසේබුදු මහරහතන් වහන්සේලා පැමිණ වදාළ සදාකාලික ශාන්ත ස්වරූප ඇති අග්‍ර අමා මහ නිවනට

පැමිණීමටත් සුදුසු ධර්ම සම්භාරයකටයි ධර්ම සම්පත්තියකටයි. දම් සහා මණ්ඩපයකටයි දැන් අප පැමිණියේ කියන සතුටෙන් යුතුව ධර්ම සාකච්ඡාවේ යෙදෙමු.

ප්‍රශ්නය: මහරහත් පදවිය ලබා චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධ කරන ආර්යයන්වහන්සේලා ලබන ඤාණ විශේෂයක් වශයෙන් සිව්පිළිසිඹියා ඤාණ දැක්වෙනවා. මේ විශේෂිත ඤාණ පිළිඳව පැහැදිලි කිරීමක් කරන ලෙස ගෞරවයෙන් ඉල්ලා සිටිනවා.

පිළිතුර: බුද්ධ ශාසනයේ අධිගමලබන උතුමන් වහන්සේලා අතරත් පහින්ත පටිසම්භිදලාභී කියන වචනයක් තියෙනවා. ඒක හැමෝටම ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒ කියන්නේ ඒ සඳහා තමන්ගෙ හිතේ ප්‍රාර්ථනාවක් ඇතිව පෙරැම්පුරා ගෙන එන්නට ඕනෑ. කරුණු අටක් ඒ සඳහා පුරුදු කරගත යුතුයි. පෙර බුද්ධ ශාසනවලදී මහණදම් පුරමින් ගත පච්චාගතවත පුරල තියෙන්න ඕනෑ. අට්ඨ කථා ඉගෙන ගෙන තියෙන්නට ඕනෑ. ජීවිතයේදී සෝවාන් ආදී මාර්ග ඵල ලබා තියෙන්නට ඕනෑ. ගරු කටයුතු කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ඇසුරු කරලා තියෙන්නට ඕනෑ. මෙන්ම මේ කාරණා අටක් සම්පූර්ණ වීමෙන් තමයි පටිසම්භිදා ඤාණ ලැබෙන්නේ. පටිසම්භිදා කියන්නේ ඤාණ සතරක්. අර්ථ පටිසම්භිදා, ධර්ම පටිසම්භිදා, නිරුත්ති පටිසම්භිදා, ප්‍රතිභාන පටිසම්භිදා කියලා ඒ ඤාණ හඳුන්වනවා.

අර්ථ පටිසම්භිදා කියන්නේ යම්කිසි කර්මයක ඵලය පිළිගන්නා නුවණ. ධර්ම පටිසම්භිදා කියන්නේ කර්මය පිළිගන්නා නුවණ. ඒ වගේම බුද්ධ ධර්මයේ අර්ථය තේරුම් ගැනීම අර්ථ පටිසම්භිදාවයි. බුද්ධ ධර්මය අවබෝධ කරගැනීම ධර්ම පටිසම්භිදාවයි.

ඔය වගේම නිර්වාණය අවබෝධ කර ගැනීම අර්ථ පටිසම්භිදා මාර්ගය අවබෝධ කරගැනීම ධර්ම පටිසම්භිදාවයි. හේතුව ඵලය පිළිබඳ ව්‍යාකරණ අවබෝධකර ගැනීම නිරුත්ති පටිසම්භිදාවයි. ඒ අර්ථයයි

ධර්මයයි නිරුක්තියයි තුනම තේරුම් කර ගැනීම ප්‍රතිභාන පටිසම්භිදාවයි. මෙන්ම මේ විදියට අර්ථ ඥාණය, ධර්ම ඥාණය , නිරුක්ති ඥාණය, ප්‍රතිභාන ඥාණය කියන සතරයි. සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ කියලා හඳුන්වන්නේ. එය සෝවාන් වන විට ඇතැම් කෙනෙකුට ලැබෙනවා. අනිත් අයට ලැබෙන්නේ රහත්වෙන විටයි. සෝවාන් වීමේදී සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ ලැබූ පස්දෙනෙක් ගැන අටිය කථා වල සඳහන් වෙනවා. අනඳ මාහිමියන් වහන්සේ, සැවැත් නුවර ධම්මික උපාසක තුමා, උපාලි ගාභපතිතුමා, චිත්ත ගාභපතිතුමා සහ බුජ්ජුත්තරා උපාසිකාව, ඔය පස්දෙනා සෝවාන් වනවිටම සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ ලැබුවා. සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ ලැබූ අය විශිෂ්ඨ ධර්මකථික වෙනවා. ඔය පස්දෙනාම විශිෂ්ඨ ධර්ම කථිකයන් වුනා. වෙනත් සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ ලැබූ අය අප්‍රමාණ සිටියා. ලංකාවෙන් වැඩ සිටියා. ලංකාවේ ධම්මදින්න මහරහතන් වහන්සේ, මලියදේව මහරහතන් වහන්සේ, සිව්පිළිසිඹියා ඥාණ ලැබූ අයයි. බුද්ධ වර්ෂ දහසක් යන තුරුම සිව්පිළිසිඹියා ඥාණලාභී අය පහළ වීමේ කාලය පැවතුනා. තමා අවබෝධ කරගන්නා ධර්මය නිවැරදිව පැහැදිලිව සවිස්තරව නිරාකුළුව අනුන්ට අවබෝධ කරවීමේ ශක්තිය සිව්පිළිසිඹියා ඥාණලාභී උතුමන්ට පහළවෙනවා. එනිසා රහත් බව ප්‍රාර්ථනා කරනවා නම් යම් කෙනෙක් ත්‍රිවිද්‍යා ඥාණ, අභිඥා ඥාණ සහිත සිව්පිළිසිඹියා ඥාණලාභීව අර්භන් බෝධිය ප්‍රාර්ථනා කිරීම වටිනවා.

